

The background is a dark blue space scene filled with stars. A large, semi-transparent, stylized letter 'C' is the central focus. Inside the 'C', there's a detailed space station with various modules and a satellite. At the bottom right, a white rocket with blue accents is shown from a rear-quarter perspective, flying towards the right. The rocket has the word 'Caverion' and a blue 'C' logo on its side. The overall aesthetic is futuristic and technological.

**Vuosikertomus
2015**

Caverion

Sisällysluettelo

3 Caverion 2015

3 Caverion lyhyesti

5 Konsernijohtajalta

7 Strategiakatsaus

9 Strategian edistyminen 2015

10 Toimintaympäristö

13 Taloudellinen kehitys

16 Vuoden tapahtumia

18 Liiketoiminta

20 Tekninen asennus ja kunnossapito

21 Suuret projektit

23 Palveluiden johtaminen

24 Tutkimus ja kehitys

25 Case-galleria

29 Hallinnointi

29 Johto ja hallinnointi

30 Hallitus

31 Johtoryhmä

33 Riskienhallinta

34 Kestävä kehitys

37 Sijoittajille

37 Tietoa sijoittajille ja osakkeenomistajille

39 Osakkeet ja osakkeenomistajat

43 Velkarahoitus

Caverion Space Saga, Caverionin ensimmäinen yhteinen markkinointikampanja alkoi joulukuussa 2015.

Caverion lyhyesti

Caverion suunnittelee, toteuttaa, huoltaa ja ylläpitää käyttäjäystävällisiä ja energiatehokkaita teknisiä ratkaisuja kiinteistöille ja teollisuudelle Pohjois-, Keski- ja Itä-Euroopassa. Palveluitamme käytetään muun muassa toimistoissa ja liikekiinteistöissä, asunnoissa, julkisissa rakennuksissa, infrastruktuurissa sekä teollisuuslaitoksissa. Tavoitteemme on varmistaa liiketoiminnan häiriöttömyys ja turvallisuus, terveelliset ja viihtyisät olosuhteet, kiinteistön optimaalinen toiminta ja kustannushallinta.

Caverionin vuoden 2015 liikevaihto oli noin 2,4 miljardia euroa. Caverion on Euroopan johtavia teknisiä ratkaisuja kiinteistöille ja teollisuudelle tarjoavia yhtiöitä.

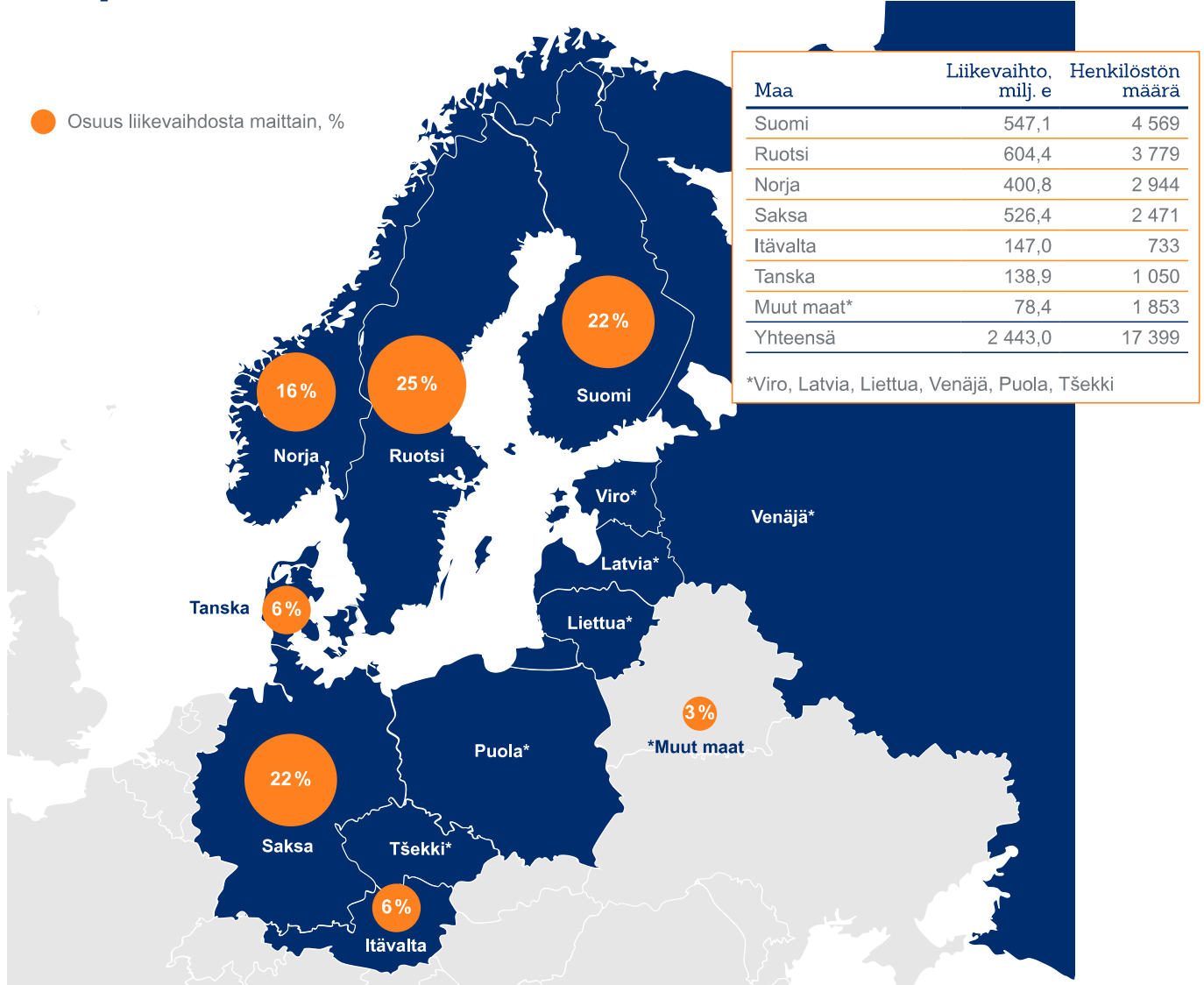
Caverionilla on noin 17 400 työntekijää 12 toimintamaassa. Pääkonttorimme sijaitsee Helsingissä ja Caverionin osake (CAV1V) noteerataan Nasdaq Helsingissä.

Hajanaiset markkinat tarjoavat Caverionille kasvumahdollisuuksia, ja tavoitteenamme on kasvaa sekä orgaanisesti että yritysostoin. Visiomme on olla yksi alan johtavista toimijoista Euroopassa ja tarjota kiinteistöille ja teollisuudelle edistyneitä ja kestäviä elinkaariratkaisuja.

Avainluvut

Milj. e	2015	2014
Tilauskanta	1 461,4	1 323,6
Liikevaihto	2 443,0	2 406,6
Käyttökate	91,5	67,5
Käyttökateprosentti, %	3,7	2,8
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	0,37	0,22

Vahva paikallinen läsnäolo 12 maassa

Viisi faktaa Caverionista v. 2015

- 30 000 huollettavaa kohdetta
- n. 280 paikallista toimipistettä
- 5 700 huoltoautoa
- n. 30 600 osakkeenomistajaa
- 93 % liikevaihdosta ympäristösertifioitua toimintaa (ISO 14001)

Vuonna 2015 rakensimme "yhtä Caverionia"

Caverionin toinen kokonainen vuosi itsenäisenä yhtiönä oli menestyksenkäs. Meillä on nyt yhtenäinen toimintamalli kaikissa maissamme, ja voimme lisätä yhteistyötä divisioonien ja liiketoimintojen välillä. Esittelimme yhtenäisen tuote- ja palveluvalikoiman ja kehitimme yhtenäisiä tapoja ja prosesseja myyntiin, hinnoitteluun ja dokumentointiin. Aloitimme myös ainutlaatuisen markkinointikampanjan.

Meillä on erittäin vakaa rahoitusasema, ja olemme valmiita siirtymään vuoteen 2016 jatkaen yhtiömme kehittämistä strategiamme mukaisesti. Uskon, että vuonna 2016 parannamme edelleen toimintamme tulosta, ja tämä näkyy sekä taloudellisessa kehityksessä että asiakkaillemme.

Konsernijohtajalta

On aika päättää vuosi 2015, toinen kokonainen vuosi itsenäisenä Caverion-konsernina.

Vuosi oli varsin menestyksenkäs. Tilauksentamme kasvoi 11 % ja liikevaihtomme 4 % vertailukelpoisin valuuttakurssein. Rahoitusasemamme on vahva ja olemme valmiit siirtymään vuoteen 2016 ja kehittämään yhtiötämme edelleen strategiamme mukaisesti.

Yhdennäinen toimintamalli lisää yhteistyötä

Käytössämme on nyt yhtenäinen toimintamalli kaikissa Caverionin 12 toimintamaassa, ja voimme lisätä yhteistyötä divisioonien sekä liiketoiminta-alueiden välillä. Tämä mahdollistaa kaikkien Caverionin 17,400 työntekijän toimimisen yhdessä, ilman voimakasta jakoa alueiden, divisioonien ja maiden välillä. Tämä työ tietysti jatkuu ja parannettavaa on edelleen. Jo nyt on nähtävissä, että yhteistyö Caverion-konsernin sisällä tuottaa hyviä tuloksia.

Yhtenäinen tuote -ja palveluvalikoima

Esittelimme yhtenäisen tuote- ja palveluvalikoiman vuoden 2015 pääomamarkkinapäivän yhteydessä.

Otimme käyttöön yhteisen myyntitarjooman, jonka pohjalta voimme yhtenäistää muun muassa hinnoittelua, dokumentointia ja myyntiohjeita.

Olemme myös määrittäneet omaa toimitusnäkökulmaamme, eli yhteyttä asiakkaalle myymämme ja palveluorganisaatiomme toimittaman palvelun välillä.

"Space Saga" -markkinointikampanja tukee kasvuamme

Viime vuoden lopussa ja tämän vuoden alussa olemme käynnistäneet myös yhteisen markkinointikampanjan.

Kampanjan teema, avaruus, on toki omaperäinen. Mutta kaikista kampanjassa puhumme, kuten hyvä sisäilma ja energiatehokkuus, on tietysti tälläkin hetkellä olennaista asiakkaillemme.

Hyvää kehitystä työturvallisuudessa

Olemme tehneet paljon töitä myös sen eteen, jotta työntekijämme tunsivat olonsa turvallisiksi työpaikalla.

Yksi tärkeistä työturvallisuuden mittareista on onnettomuuksien ja tapaturmien määrää. Tapaturmien määrä konsernissa on laskenut huomattavasti. Vuonna 2015 tapaturmia oli lähes 40 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2014, mikä on mielestäni merkittävä parannus. Tällä on luonnollisesti positiivinen vaikutus työntekijöihimme ja siihen, miltä heistä tuntuu tulla töihin päivittäin.

Erinomainen johtaminen

Myös esimiestyön vahvistamiseksi on tehty paljon töitä.

Olen iloinen, että osana uutta toimintamallia myös johtamistyömme on nyt sillä tasolla, että voimme saavuttaa pitkän aikavälin strategiset tavoitteemme.

Vuonna 2016 keskitymme kannattavaan kasvuun

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 0,28 euroa osakkeelta, mikä vastaa 75 prosenttia konsernin nettotuloksesta vuonna 2015. Caverion arvioi, että konsernin vuoden 2016 liikevaihto kasvaa edellisvuodesta (2015: 2 443 milj. euroa) ja että konsernin vuoden 2016 käyttökate kasvaa merkittävästi edellisvuodesta (2015: 91,5 milj. euroa).

Mielestäni olimme vuoden 2015 lopussa yhtiönä paljon vahvempi kuin vuoden alussa. Uskon myös vakaasti, että

vuonna 2016 toimintamme myönteinen kehitys jatkuu edelleen, sekä taloudellisesti että asiakkaidemme kannalta.

Caverion on palveluyritys, joten haluan kiittää kaikkia työntekijöitä, jotka mahdollistavat menestyksemme.

Olen myös kiitollinen kaikille Caverioniin sijoittaneille osakkeenomistajille. Lisäksi haluan tietysti kiittää kaikkia yhtiöstämme kiinnostuneita.

Caverion on tulevaisuuden yritys, ja uskon, että myös vuosi 2016 on meille menestyksekkäs.

Fredrik Strand, konsernijohtaja

Strategiakatsaus

Caverion-konserni on määritellyt neljä megatrendiä, jotka muuttavat markkinaympäristöämme. Megatrendit ohjaavat yhtiömme strategiaa ja tukevat kysynnän kasvua alallamme.

Megatrendit

Teknologian lisääntyminen rakennuksissa

- Nykyisin noin 40-60 % kiinteistön rakennuskustannuksista liittyy teknologiaan.
- Toisiinsa integroituneet tekniset järjestelmät vaativat monialaista erikoisosaamista.
- Kunnossapito perustuu entistä enemmän ennakkointiin sekä todellisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin.

Energiätehokkuus

- Energiätehokkuuteen liittyvä lainsäädäntö tiukentuu.
- Toisiinsa integroituneet tekniset järjestelmät vaativat monialaista erikoisosaamista.
- Energiätehokkaiden ratkaisujen kysyntä kasvaa myös jo olemassa olevissa kiinteistöissä.

Digitalisaation kasvu

- Kaikilla kiinteistön teknisillä järjestelmillä on IP-osoite.
- Etävalvonnan kysyntä on kasvussa.
- Caverionin etävalvonnan piiriin kuuluu jo 10 000 rakennusta.

Kaupungistuminen jatkuu

- Kriittiseen infrastruktuuriin (vesi ja viemäri, energia, informaatio ja liikenne) liittyvät tarpeet lisääntyvät.
- Kaupungistuvien alueiden kehittämisen johtaminen on tärkeää (maankäyttö, asuminen, työympäristöt, liikenne).

Caverionin visio ja missio

Visionamme on olla Euroopan johtavia kiinteistöille ja teollisuudelle edistyksellisiä ja kestäviä elinkaariratkaisuja tarjoavia yrityksiä.

Missiomme eli toiminta-ajatuksemme mukaisesti suunnittelemme, toteutamme, huollamme ja ylläpidämme käyttäjäystävällisiä ja energiatehokkaita ratkaisuja rakennuksille, infrastruktuurille ja teollisuuslaitoksille.

Tulosohjeistus vuodelle 2016

Caverion arvioi, että konsernin vuoden 2016 liikevaihto kasvaa edellisvuodesta (2015: 2 443 milj. euroa) ja että konsernin vuoden 2016 käyttökate kasvaa merkittävästi edellisvuodesta (2015: 91,5 milj. euroa).

Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

Vuonna 2016 päättyvän strategiakauden mukaisten toimenpiteiden jälkeen tavoitteenamme on saavuttaa pitkälle aikavälille asettamamme taloudelliset tavoitteet. Nämä tavoitteet ovat:

Käyttökate

- Käyttökate (EBITDA) yli 6 % liikevaihdosta

Liikevaihto

- Liikevaihdon kasvu keskimäärin yli 10 % vuodessa

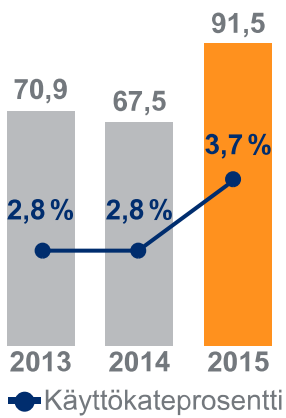
Käyttöpääoma

- Negatiivinen käyttöpääoma

Kehitys pitkän aikavälin taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa 2013–2015

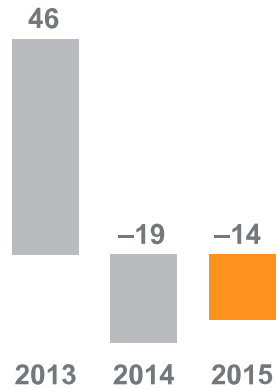
Käyttökate (milj. e)

Liikevaihto (milj. e)

Käyttöpääoma (milj. e)

Strategiajakso 2013–2016

Vuoden 2016 loppuun ulottuvalla strategiakaudella strategiamme painopiste on kasvu- ja kannattavuustavoitteiden toteuttamisessa, käyttöpääoman tehostamisessa sekä elinkaariratkaisuissa.

Lue lisää [strategiamme edistymisestä vuonna 2015](#).

Caverionin vahvuudet

Caverionin keskeiset vahvuudet

- Elinkaariratkaisut
- Maantieteellisesti laaja toiminta 12 maassa sekä vahva markkina-asema kaikissa keskeisissä toimintamaissa
- Vahva tekninen osaaminen ja omat innovatiiviset ratkaisut
- Energiatehokkuus osana kaikkia palveluja ja ratkaisuja
- Edellytykset vahvalle ja vakaalle kassavirralle
- Kykyä ja kokemusta kasvaa myös yritysostoin

Strategian edistyminen 2015

Strategiamme ydin säilyi ennallaan vuonna 2015, ja konserni edistyi hyvin strategisten tavoitteidensa saavuttamisessa. Caverion keskittyi vuoden aikana ”yhden Caverionin” luomiseen ja investoi yhtenäiseen toimintamalliin, prosesseihin ja yritysarkkitehtuuriin. Valmistautuminen on ollut välttämätöntä Caverionin siirtyessä kohti strategiansa seuraavaa vaihetta. Siinä keskityimme entistä enemmän:

- asiakkaisiin
- kasvuun
- konsernin liiketoimintajakauman kehittämiseen.

Tavoitteena kasvu suurissa projekteissa ja palveluiden johtamisessa

Syyskuussa 2015 Caverion julkisti yhtiön uuden liiketoimintajakauman, johon kuuluvat tekninen asennus ja kunnossapito, suuret projektit ja palveluiden johtaminen.

Caverion tavoittelee lisäkasvua erityisesti suurissa projekteissa ja palveluiden johtamisessa.

Caverion pyrkii vastaamaan asiakkaidensa kasvavaan tarpeeseen ulkoistaa kiinteistöjensä ja teollisuuslaitostensa kunnossapito. Kiinteistöjen kehittyessä toimintoiltaan yhä monimutkaisemmiksi kiinteistöjen käytettävyydellä ja elinkaarikustannuksilla on yhä suurempi merkitys. Asiakkaat ovat lisääntyvässä määrin kiinnostuneita kiinteistöjensä ja tuotantolaitostensa energia- ja kustannustehokkuudesta rakennusten koko elinkaaren ajalta.

Caverionin johtamisrakennetta muutettiin syksyllä 2015 vastaamaan strategian toteuttamista. Konserniin perustettiin kaksi uutta tukitoimintoa: palvelutuotannon ja -toimitusten kehitys sekä liiketoiminnan kehitys ja markkinointi. Lisäksi Caverion ilmoitti yhdistävänsä Tanskan ja Norjan toiminnot yhdeksi divisioonaksi 1.1.2016 lähtien.

Edistyminen strategian painopistealueilla vuonna 2015

Strategian painopistealueet	Toimenpiteet 2015
Kannattavuuden parantaminen	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Liiketoimintojen kehittäminen ◦ Hankinnan ja hallinnon tehostaminen ◦ Tehokkaaseen laskutukseen ja käyttöpääoman hallintaan panostaminen ◦ Konsernitason riskienhallintaprosessin kehittäminen
Vahva kasvu	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Vahvaa panostusta suuriin projekteihin ja palveluiden johtamiseen ◦ Kasvun tukeminen esimerkiksi kehittämällä myyntiä orgaanisen kasvun luomiseksi ◦ Keskittyminen pitkäaikaisten huoltosopimusten lisäämiseen ja valikoitujen asiakkuuksien vahvistamiseen ◦ Aktiivinen yritysostokohteiden kartoittaminen yrityskauppamarkkinoilla
Innovatiiviset ja edistyskelliset ratkaisut	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Tuotteistetun ja teollistetun tuote- ja palveluvalikoiman esitleminen ◦ Myyntitarjooman määrittäminen ja hinnoitteluhjeiden ja -työkalujen kehittäminen ◦ T&K-strategian laatiminen ja uuden Innovaatiopolun avaaminen T&K-keskuksessa Saksan Aachenissa
Vahva yrityskuva	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Ensimmäisen koko konsernin laajuisen markkinointikampanjan, Caverion Space Sagan, valmistelu ja lanseeraus. Kampanja jatkuu vuoden 2016 loppuun. ◦ Verkkosivujen ilmeen uudistaminen ja mobiilioptimoitun teknologian käyttöönotto ◦ Teemojen määrittäminen kaikkeen viestintään
Erinomainen johtaminen	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Konsernilaajuisen työturvallisuusohjeiden ja työturvallisuuden peruseriaatteiden määrittäminen ◦ Uusien osaajien rekrytoiminen ja esimiestaitojen vahvistaminen kaikkialla Caverionissa ◦ Tehtävärakenteen luominen ja yhtenäisen toimintamallin mukaisten ratkaisujen tukeminen ◦ Yhteisen suorituksen johtamis- ja palkitsemismallin luominen ◦ Yhteisen johtamiskulttuurin kehittäminen Leadership Safari -ohjelman avulla ◦ Muutoksen johtaminen toteuttamalla ja hyödyntämällä vuosittaisen henkilöstötutkimuksen tuloksia
Tehokas toiminta	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Yhteinen IT-alusta käytössä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Itävallassa. Käyttöönotto alkoi Tanskassa. ◦ Mobile Field Service -sovelluksen käyttöönotto jatkui ◦ Projektin johtamisen ohjausryhmien ja projektitoimistojen perustaminen kaikkiin divisiooniin ◦ Uuden yhteisen asiakirjojen hallintajärjestelmän kehittäminen ◦ Asiakasalustan kehittäminen kiinteistöjen hallintaan, pilotointi Ruotsissa ja Suomessa

Toimintaympäristö

Caverion on yksi Euroopan johtavista teknisiä ratkaisuja kiinteistöille ja teollisuudelle tarjoavia yrityksistä. Markkina-asemamme säilyi vahvana vuonna 2015.

Kilpailutilanne ja markkina-asema

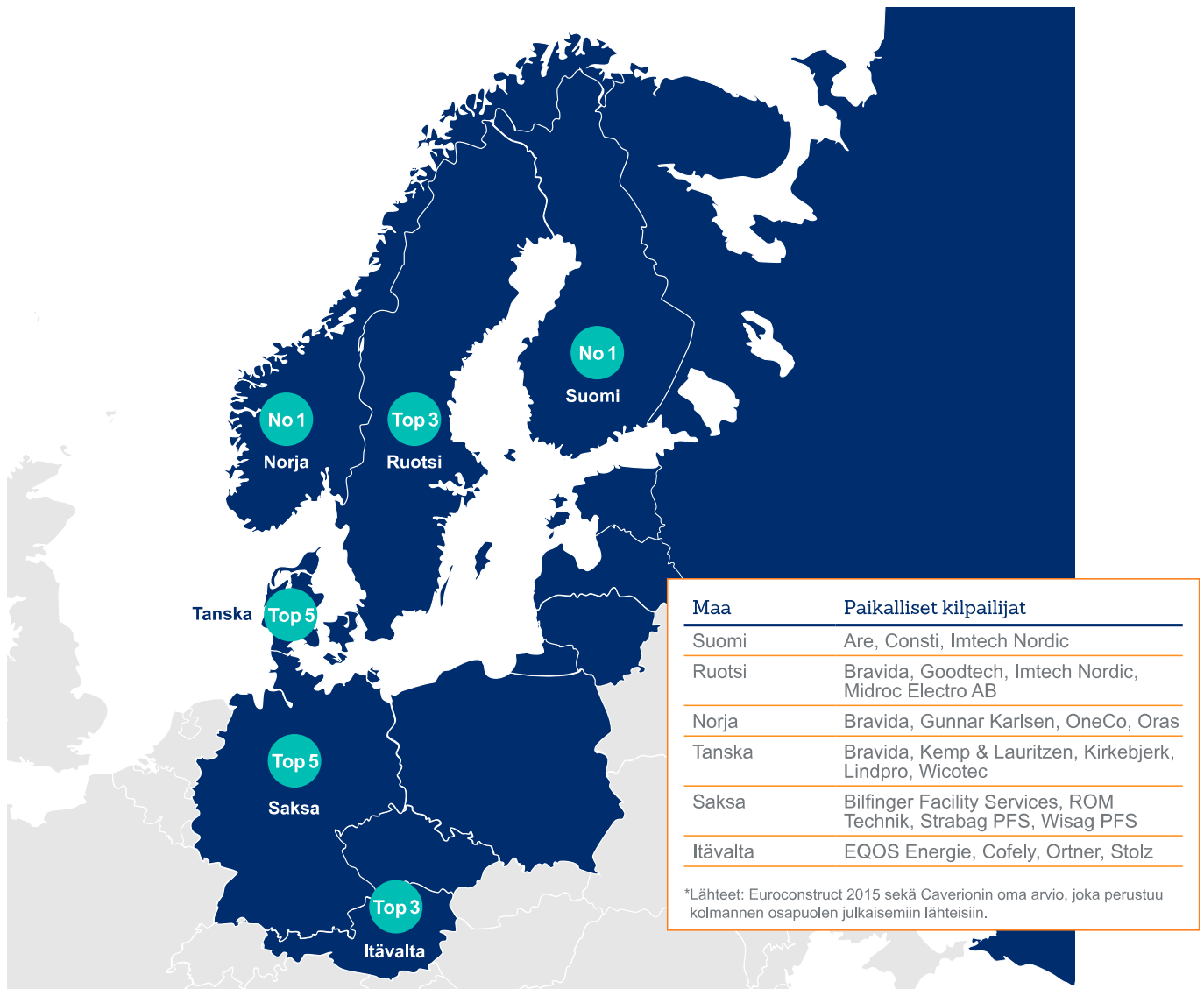
Liikevaihdolla mitattuna olimme vuonna 2015 kuudenneksi suurin kiinteistötekniikan yritys Euroopassa. Eurooppalaiset kiinteistöjen ja teollisuuden teknisten ratkaisujen markkinat ovat hyvin pirstaloituneet. Useimmat alan toimijat ovat pieniä yrityksiä, joiden palveluvalikoima on suppea. Markkinoiden hajanaisuus tarjoaa mahdollisuuksia kasvuun.

Suurten projektien markkinoilla kilpailua käydään yleensä kansallisella tai kansainvälisellä tasolla, koska melko harva yritys pystyy osallistumaan tarjouskilpailuihin ja johtamaan suuria projekteja. Palveluiden johtamisessa kilpailijoiden kirjo

Caverionin markkina-asema*

ulottuu suurista kansainvälisistä yrityksistä pieniin paikallisiin firmoihin ja kilpailijoita on selvästi vähemmän kuin perinteisillä kunnossapidon markkinoilla. Tekninen asennus ja kunnossapito on tyypillisesti hyvin paikallista tai alueellista toimintaa, ja se on liiketoimintoistamme kaikkein kilpailluin lähinnä siksi, että pääsyn esteitä markkinoille on vähän.

Vuonna 2015 olimme viiden suurimman toimijan joukossa kaikissa suurimmissa toimintamaissamme: Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Saksassa ja Itävallassa. Saksa oli selvästi suurin potentiaalinen markkina-alue. Maa tarjoaakin paljon kasvupotentiaalia jo pelkästään markkinoiden suuren koon vuoksi.

Caverionin liiketoiminnan markkinanäkymät vuodelle 2016

Tekninen asennus ja kunnossapito	Suuret projektit	Palveluiden johtaminen
<ul style="list-style-type: none"> Markkinoiden odotetaan pysyvän vakaina. Parempaa energiatehokkuutta ja parempia sisäilmaolosuhteita koskevat vaatimukset sekä tiukentuva ympäristölainsäädäntö tukevat markkinoiden kehitystä. Norjassa öljyteollisuuden taantuma on vaikuttanut yleiseen taloudelliseen tilanteeseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Tarjoustoiminnassa myönteisiä merkkejä. Tietyillä toimialoilla (ydinvoima Saksassa ja Ruotsissa, kaivokset Ruotsissa, öljy Norjassa) on vähemmän investointeja, mikä on aiheuttanut projektien lykkäyksiä ja peruutuksia. Talotekniikan suunnittelua ja toteutusta sisältävien kokonaistoimitusten kysynnän odotetaan kehittyvän suotuisasti. 	<ul style="list-style-type: none"> Uusien palvelujen tarpeen ja elinkaariratkaisujen kysynnän odotetaan lisääntyvän. Asiakkaiden keskittyminen omaan ydintoimintaansa tarjoaa mahdollisuuksia ylläpidon sekä huollon ja kunnossapidon ulkoistuksissa pääasiassa julkishallinnossa, teollisuudessa ja energiasektorilla.

Divisioonien lyhyen aikavälin kysyntänäkymät

Divisioona / Maa	Tekninen asennus ja kunnossapito	Suuret projektit	Palveluiden johtaminen
Ruotsi			
Suomi			
Norja			
Saksa			
Itävalta			
Tanska			
Teollisuuden ratkaisut			
Itä-Eurooppa			

Lähteet: Euroconstruct, johdon arviot

Kilpailijat liiketoiminnoittain

Tekninen asennus ja kunnossapito	Suuret projektit	Palveluiden johtaminen
<ul style="list-style-type: none"> ◦ Alpic Intec ◦ Are ◦ Bilfinger ◦ Bravida ◦ Goodtech ◦ Gunnar Karlsen ◦ Imtech Nordic ◦ Ortner ◦ ROM Technik ◦ SPIE ◦ Strabag PFS ◦ Vinci 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Alpic Intec ◦ Are ◦ Bilfinger ◦ Bravida ◦ Cofely ◦ Imtech Nordic ◦ Ortner ◦ ROM Technik 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Bilfinger ◦ SPIE ◦ Vinci ◦ Wisag PFS

Asiakkaat

Caverion on määrittänyt viisi asiakassegmenttiä asiakkaiden tarpeiden ja ostokäyttäytymisen perusteella:

- Julkinen sektori
- Teollisuus
- Kiinteistösijoittajat ja -kehittäjät
- Kiinteistöjen käyttäjät
- Rakennusliikkeet

Tavoitteenamme on luoda pitkäaikaisia asiakassuhteita osaamisemme ja paikallisen läsnäolomme avulla. Pitkäaikaiset asiakkuudet ja laaja asiakaspohja tukevat kassavirran vakautta.

Caverion ei ole riippuvainen yksittäisistä asiakkaista: vuonna 2015 kolmen suurimman asiakkaan osuus liikevaihdosta oli alle viisi prosenttia ja kymmenen suurimman osuus alle 12 prosenttia. Lisäksi erilaiset asiakasryhmät yksityisellä ja julkisella sektorilla sekä laaja maantieteellinen toiminta-alue vähentävät riippuvuutta suhdannevaihteluista.

Taloudellinen kehitys

Konsernin kehitys oli vuoden 2015 tulosohjeistuksen mukainen. Liikevaihto oli 2 443,0 (2 406,6) milj. euroa eli säilyi edellisvuoden tasolla ja käyttökateprosentti kasvoi merkittävästi 3,7 prosenttiin (2,8 %).

Tulosohjeistus vuodelle 2016

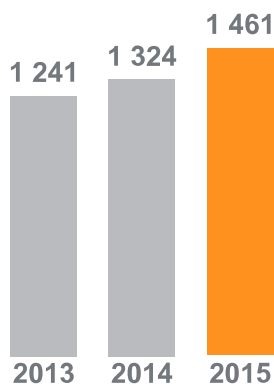
Caverion arvioi, että konsernin vuoden 2016 liikevaihto kasvaa edellisvuodesta (2015: 2 443 milj. euroa) ja että konsernin vuoden 2016 käyttökate kasvaa merkittävästi edellisvuodesta (2015: 91,5 milj. euroa).

Avainluvut

Milj. e	2015	2014	Muutos
Tilaukanta	1 461,4	1 323,6	10 %
Liikevaihto	2 443,0	2 406,6	2 % ^(*)
Käyttökate	91,5	67,5	36 %
Käyttökateprosentti, %	3,7	2,8	
Liikevoitto	65,0	44,2	47 %
Liikevoittoprosentti, %	2,7	1,8	
Tilikauden voitto	46,6	27,6	69 %
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	0,37	0,22	69 %
Käyttöpääoma	-13,6	-19,3	
Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja	85,8	113,5	-24 %
Korollinen nettovelka	29,8	50,2	-41 %
Velkaantumisaste, %	11,6	21,1	
Henkilöstö keskimäärin kauden aikana	17 321	17 490	-1 %

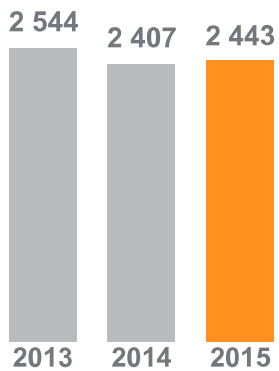
^{*)} 4 % vertailukelpoisin valuuttakurssein

Tilaukanta (milj. e)

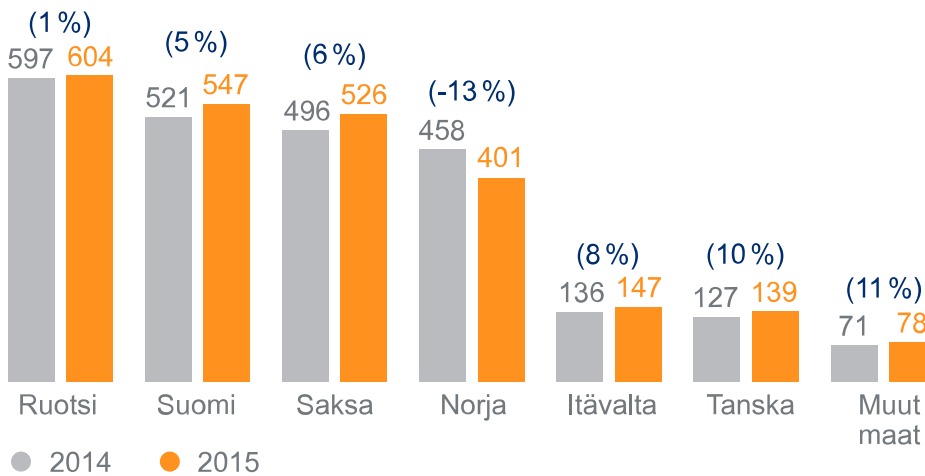
- Tilaukanta kasvoi edelleen kasvutavoitteiden mukaisesti erityisesti suurissa projekteissa ja palveluiden johtamisessa.
- Tilaukanta kasvoi 10 % edellisvuoteen verrattuna ja oli 1 461,4 milj. euroa.
- Vertailukelpoisin valuuttakurssein tilaukanta kasvoi 11 % joulukuun 2014 lopusta.

Liikevaihto (milj. e)

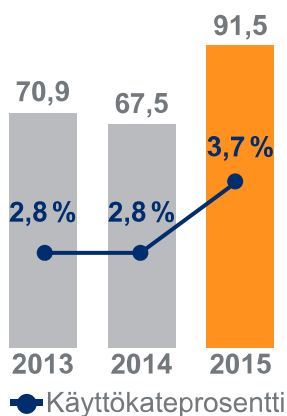

- Liikevaihto oli 2 443 milj. euroa tammi-joulukuussa, eli kasvoi 4 prosenttia edellisvuoden vastaavan ajankohdan valuuttakursseilla laskettuna.
- Norjaa lukuun ottamatta liikevaihto kasvoi kaikissa toimintamaissa.

Liikevaihto maittain (milj. e)

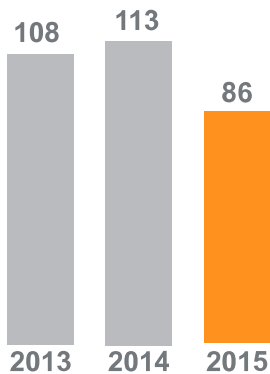

Käyttökate (milj. e)

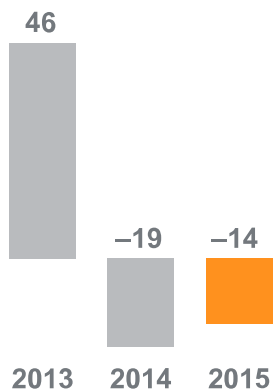

- Käyttökate kasvoi merkittävästi 36 prosentilla edellisvuodesta ja oli 91,5 milj. euroa tammi-joulukuussa.
- Käyttökateprosentti kasvoi merkittävästi 3,7 prosenttiin (2,8 %).

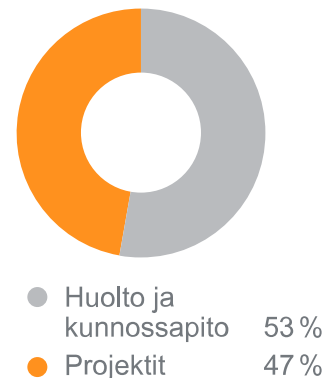
Operatiivinen kassavirta ennen rahoituseriä ja veroja (milj. e)

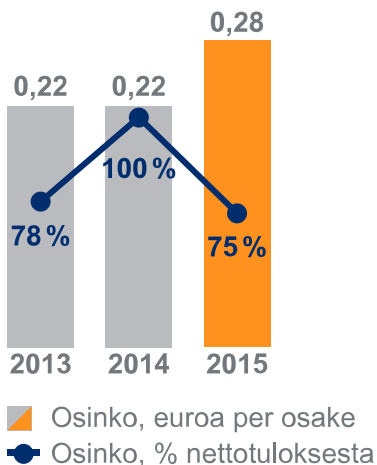
Käyttöpääoma (milj. e)

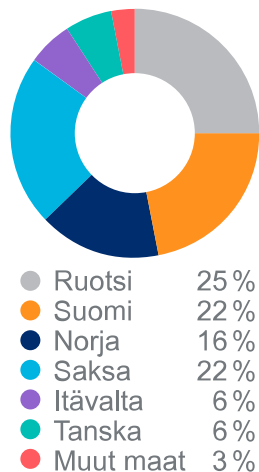
Liikevaihto liiketoiminta-alueittain, % liikevaihdosta vuonna 2015

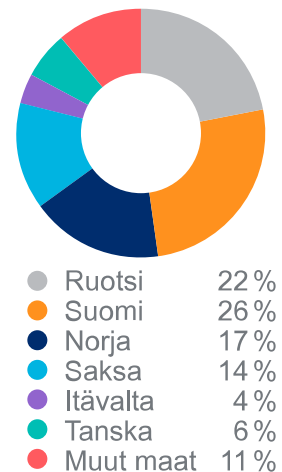
Osingonmaksu

Liikevaihto maittain, % liikevaihdosta vuonna 2015

Henkilöstö maittain vuoden 2015 lopussa

Vuonna 2016 päättyvän strategiakauden mukaisten toimenpiteiden jälkeen tavoitteenamme on saavuttaa pitkälle aikavälille asettamamme taloudelliset tavoitteet. Katso lisää [strategiakatsaus](#) -osiosta

Vuoden tapahtumia

Q4

Muutoksia Caverionin divisioonarakenteessa 1.1.2016 alkaen

Caverion uudisti divisioonarakennettaan yhdistämällä Tanskan ja Norjan toiminnot uuteen divisioonaan 1.1.2016 alkaen. Tanska-Norjan divisioonajohtaja on **Knut Gaaserud**, joka aiemmin vastasi Norjan divisioonasta.

Caverion Space Saga

Caverion käynnisti vuoden 2015 lopulla ensimmäisen yhteisen markkinoitinkampanjan, Caverion Space Sagan. Kampanja jatkuu vuoden 2016 loppuun saakka. www.caverion.fi/Csaga

Uusi yhteinen turvallisuusohjeisto

Julkaisimme yhteiset työturvallisuusohjeet ja -perussäännöt. Ne ohjaavat työtämme kaikissa Caverionin työkohteissa ja toimistoissa. Caverionin tavoitteena on tapaturmaton työympäristö.

Muutoksia Caverionin johtoryhmässä 1.10. alkaen

Carina Qvarngård nimitettiin uuden, konsernin liiketoiminnan kehitys ja markkinointi -toiminnon johtajaksi sekä konsernin johtoryhmän jäseneksi.

Matti Malmberg nimitettiin uuden, konsernin palvelutuotannon ja -toimitusten kehitys -toiminnon johtajaksi. Malmberg jatkaa myös konsernin johtoryhmän jäsenenä.

Q3

Uusi osakepohjainen pitkän aikavälin kannustinohjelma

Caverionin hallitus hyväksyi uuden osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinohjelman konsernin johdolle. Uusi ohjelma koostuu suoriteperusteisesta osakepalkkio-ohjelmasta (Performance Share Plan) täydennettynä erityistilanteita varten tarkoitetulla ehdollisella osakepalkkio-ohjelmalla (Restricted Share Plan).

Toinen Caverionin laajuinen henkilöstötutkimus

12 829 (79 %) caverionilaista osallistui Caverion Spirit -henkilöstökyselyyn. Sen tulokset osoittavat henkilöstön sitoutumisasteen vahvistuneen. Tuloksia käsiteltiin konserninlaajuisesti, ja ne muodostavat pohjan tulevalle kehitystyölle.

Caverion sai yhden suurimmista tilauksistaan

Caverion allekirjoitti suuren projektisopimuksen talotekniikan kokonaistoimituksesta Hampurin kongressikeskuksen korjausrakentamiseen Saksassa. Sopimuksen arvo on yli 43 miljoonaa euroa, eli hanke on yksi Caverionin suurimmista sitten yhtiön perustamisen.

Pääomamarkkinapäivä 2015

Pääomamarkkinapäivä -tapahtumassa keskityttiin siihen, miten yhtiön liiketoimintojen kehittäminen ja yhtenäisen kaupallisen tarjonnan luominen tukee kasvun ja kannattavuuden parantamista strategisten tavoitteidemme mukaisesti. Pääomamarkkinapäivä järjestettiin Aachenissa, Saksassa.

Q2

Monikäyttöinen laboratoriomoduuli valmistui

Uuden laboratoriomoduulin kehitystyö saatiin päätökseen T&K -keskuksessamme, Aachenissa, Saksassa. Patentoidulla, monikäyttöisellä laboratoriomoduulilla voidaan vastata joustavasti biologisten ja kemiallisten laboratorioiden lisääntyviin vaatimuksiin.

Kesä- ja harjoittelijarekrytointeja

Caverion-konserni rekrytoi vuoden 2015 aikana yhteensä noin 1 300 kesätyöntekijää ja harjoittelijaa. Osallistuimme aktiivisesti myös alan koulutusohjelmien kehittämiseen.

Yhtiökokous

Caverionin varsinainen yhtiökokous pidettiin 16.3.2015 Helsingissä. Kokouksessa oli läsnä tai edustettuina noin 450 osakkeenomistajaa.

Muutos Caverionin johtoryhmässä

Juhani Pitkäkoski nimitettiin divisioonajohtajaksi Teollisuuden ratkaisut -divisioonaan ja konsernin johtoryhmän jäseneksi.

Golden Helmet -palkinnot

Kaksi tiimiä ja kaksi työntekijää saivat Golden Helmet -palkinnot. Tunnustus myönnetään poikkeuksellisen erinomaisesta strategian toteutustyöstä.

Muutos Caverionin johtoryhmässä 1.5. alkaen

Niclas Sacklen aloitti Itä-Euroopan divisioonajohtajana ja konsernin johtoryhmän jäsenenä.

Q1

Caverion osti Esco Norway

Caverion osti norjalaisen Esco Norway AS -yhtiön. Esco Norway on energiapalveluyhtiö, jolla on erityisosaamista mm. EPC-sopimuksista (Energy Performance Contracting) sekä rakennuksiin liittyvistä hallintajärjestelmistä (BMS).

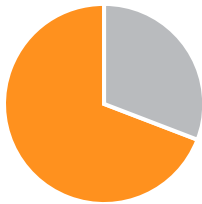
Liiketoiminta

Caverionin vahvuuksia ovat teknologinen ja prosessiosaaminen sekä laajat palvelut, jotka kattavat kaikki tekniset osa-alueet kiinteistöjen ja teollisuuslaitosten koko elinkaaren ajan.

Vuoden 2016 alusta Caverionilla on kolme liiketoiminta- aluetta: tekninen asennus ja kunnossapito, suuret projektit ja palveluiden johtaminen.

Tekninen asennus ja kunnossapito

- Pienet ja keski-suuret projektit ja huoltosopimukset
- Käsittää yhden tai useamman teknisen järjestelmän
- Yli 30 000 sopimusta tällä alueella

Suuret projektit

- Sopimuksen koko > 5 milj. euroa
- Integroidut ratkaisut
- Asiakaskohtaisesti räätälöidyt ratkaisut.
- Elinkaari keskeisenä osana
- Caverionilla on noin 50 tällaista projektia.

Palveluiden johtaminen

- Tarjotaan laajimmillaan elinkaarihankkeina ja -palveluina.
- Palveluita voi tuottaa joko Caverion tai alihankkijamme.
- Yhteensä noin 100 sopimusta tällä alueella.

Kilpailijoiden määrä

Alalletulon esteet, monimutkaisuus, katepotentiaali, riskitaso

Kaaviot: Arvioitu osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 2015

Palvelua läpi elinkaaren

Caverion tuntee kiinteistöt ja niihin liittyvät prosessit perinpohjin. Kattavien ratkaisujemme ansiosta loppukäyttäjät voivat keskittyä ydintoimintaansa Caverionin mahdollistaessa hyvän sisäilman ja kustannustehokkuuden kestäväällä tavalla. Caverion voi vastata kaikkien teknisten järjestelmien, tuotteiden ja ratkaisujen suunnittelusta ja asennuksesta sekä kiinteistöjen ja teollisuuslaitosten tehokkaan huollosta ja kunnossapidosta. Palvelumme kattavat kaikki tekniset osa-alueet, ja ne räätälöidään asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Järjestelmäintegraatiossa Caverion huolehtii monimutkaisten, räätälöityjen ratkaisujen integroinnista ja takaa niiden toimivuuden kiinteistön tai teollisuuslaitoksen koko elinkaaren ajan. Elinkaariratkaisut kattavat kaikki tarjoamamme palvelut.

Asiakkaillemme elinkaarinäkökulma tarkoittaa sitä, että heidän rakennuksensa, teollisuuslaitoksensa ja prosessinsa ovat toimivia, turvallisia, kestäviä sekä energia- ja kustannustehokkaita.

Palvelut

- Asiantuntijapalvelut
- Suunnittelu ja projektointi
- Projektin johtaminen
- Projektin toteutus
- Tekninen huolto ja kunnossapito
- Palveluiden johtaminen

Järjestelmät ja tuotteet

- Lämmitys, vesi ja viemäri
- Ilmanvaihto ja ilmastointi
- Sähköistys
- Jäähdytys
- Informaatio- ja viestintäteknologia
- Turvallisuus
- Automaatio
- Teollisuusasennukset
- Prosessiputkistot

Tekninen asennus ja kunnossapito

Teknisen asennuksen ja kunnossapidon liiketoiminnassa tarjoamme asiakkaillemme ennustettavat kustannustasot, mikä vähentää heidän taloudellista riskiään. Caverionin avulla asiakas voi parantaa teknisten laitteiden ja järjestelmien suorituskykyä, saada hyvän sisäilman tai alentaa energiakustannuksia vertailemalla omaa energiankulutustaan vastaaviin kohteisiin. Caverion on yksi suurimmista toimijoista teknisen asennuksen ja kunnossapidon markkinoilla. Tavoitteenamme on säilyttää asemamme ja kasvaa markkinoiden mukana.

Tekninen asennus ja kunnossapito kattaa pienet ja keskiuuret projektit sekä kunnossapitosopimukset, joiden arvo on enintään 5 miljoonaa euroa. Caverionilla on vahva tekninen osaaminen sekä pitkä kokemus eri asiakassegmenteistä ja ammattimaisesta projektin johtamisesta.

Caverion toteuttaa teknisiä asennuksia sekä uusiin että peruskorjattaviin kiinteistöihin. Asennussopimus voi kattaa yhden tai useamman teknisen osa-alueen, kuten jäähdytyksen, sähköistyksen tai automaation. Teollisuusasiakkaille Caverion toimittaa esimerkiksi kaasukelloja ja LNG-säiliöitä räätälöityinä projekti-toimituksina.

Yli 30 000 teknisen huollon ja kunnossapidon sopimusta

Vuonna 2015 Caverionilla oli yli 30 000 teknisen huollon ja kunnossapidon sopimusta. Kiinteistöjen ja teollisuuslaitosten teknisen huollon ja kunnossapidon tarkoituksena on varmistaa yhden tai useamman järjestelmän toiminta lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. Kunnossapito perustuu ennakoivaan huoltoon, ja se voi kattaa myös korjaustyön ja materiaalit, jotta asiakkaalle voidaan antaa tarkka kustannusarvio.

Teknisen huollon ja kunnossapidon palveluista solmitaan tyypillisesti ServiFlex-sopimus, joka kattaa yhden tai useamman taloteknisen järjestelmän. Hälytysten, vikojen ja poikkeamien hallinta on olennainen osa teknistä huoltoa ja kunnossapitoa. Tarpeisiin, kysyntään tai olosuhteisiin perustuva huolto- ja kunnossapitosopimus laaditaan yhdessä asiakkaan kanssa. Laaja kokemus ja tehokkuus kustannusten vähentämisessä, käyttöajan pidentämisessä sekä käyttöhäiriöiden minimoimisessa ovat tehneet Caverionista luotetun teknisen huollon ja kunnossapidon kumppanin.

Caverionin osaaminen teknisessä asennuksessa ja kunnossapidossa perustuu seuraaviin:

- tekninen asiantuntemus kaikissa taloteknisissä järjestelmissä ja tuotteissa
- osaava ja kokenut henkilöstö
- maanlaajuinen palveluverkosto, lyhyet huoltotoiminnan vasteajat
- vahva markkina-asema
- hyvät referenssit
- pitkät asiakkuudet
- yhteiset yhdenmukaistetut prosessit ja yritysarkkitehtuuri, jotka mahdollistavat kustannusten, laadun ja sopimusten valvonnan.

Esimerkkejä vuonna 2015 solmituista uusista sopimuksista

Caverion tarjosi vuonna 2015 teknisen asennuksen ja kunnossapidon palveluita tuhansille asiakkaille.

Suomessa Caverion esimerkiksi toteutti kaukolämpöverkon Euroopan suurimmalle kultakaivokselle Kittilään ja toimitti uuden sähköaseman Porin Energialle. Teollisuuden Voima, suomalainen ydinvoimayhtiö puolestaan uusi Eurajoen Olkiluoto 1- ja Olkiluoto 2 -ydinvoimaloiden huoltosopimuksen.

Venäjällä Caverion ja Schlumberger allekirjoittivat sopimuksen Surgutin seudulla ja Astrahanissa sijaitsevien tuotantolaitosten ja toimistorakennusten teknisestä huollosta ja kunnossapidosta. Lisäksi Caverion ilmoitti tehneensä sopimuksen Moskovassa sijaitsevan suuren kauppakeskuksen teknisestä huollosta ja kunnossapidosta.

Suuret projektit

Caverionilla oli vuonna 2015 käynnissä noin 50 suurta projektia, arvoltaan yli viisi miljoonaa euroa. Suuret projektit ovat joko suunnittelun ja toteutuksen kattavia design & build -projekteja tai kilpailu-urakoita. Kiinteistöjen asennukset ja tekniikka muuttuvat yhä monimutkaisemmiksi, ja niiden osuus kiinteistöjen investointikustannuksista on tällä hetkellä huomattavan suuri. Suunnittelu- ja toteutusprojekteissa Caverion toimii hankinnasta, suunnittelusta, rakennustöistä ja taloteknisistä järjestelmistä vastaavana kumppanina. Yhden kumppanin toimintamalli pienentää projektisijoittajien riskejä, parantaa laatua ja lyhentää projektin toteutusaikaa, sillä suunnittelu- ja toteutusvaiheet voivat olla osittain päällekkäisiä.

Kokonaistoimituksina toteutettavat suuret projektit kattavat kaikkien taloteknisten järjestelmien ja tuotteiden integroinnin ja räätälöinnin uudisrakennusta tai peruskorjauskohdetta varten. Tällaisissa projekteissa Caverion vastaa tyypillisesti asiantuntijapalveluista, suunnittelusta ja projektoinnista, projektin johtamisesta ja projektin toteutuksesta.

Suurissa projekteissa Caverion keskittyy kiinteistön tai teollisuusasennuksen elinkaarikustannuksiin, investointi- ja käyttökustannuksiin, käytettävyyteen ja toimivuuteen pitkällä aikavälillä. Kun Caverion on mukana jo suunnitteluvaiheessa, voimme asiantuntemuksellamme sekä teknisen kunnossapidon ja toimintojen ohjauksen osaamisellamme lyhentää rakennusvaiheen kestoa ja alentaa kokonaiselinkaarikustannuksia.

Keskitettyä projektinjohtoa

Projekteihin liittyvien riskien vähentämiseksi suurten projektien johtaminen on keskitetty omiin projektinjohtotoimistoihimme. Suurten projektien suunnitteluvaihe kestää keskimäärin 3–12 kuukautta ja toteutusvaihe 8–24 kuukautta. Projektin toteutuksessa Caverion käyttää myös alihankkijoita, erityisesti Keski-Euroopassa. Caverion toteuttaa suuria projekteja myös teollisuusasiakkaille esimerkiksi energia-, kaivos- ja metsäteollisuudessa. Projektitoimitukset, kuten teollisuusasennukset, perustuvat edistyneeseen teolliseen esivalmistukseen ja logistiikan hallintaan.

Caverion ilmoitti vuonna 2015 tavoittelevansa lisäkasvua etenkin suurissa projekteissa ja palveluiden johtamisessa, sillä näillä liiketoiminnoilla on suurempi kasvu- ja katopotentiaali.

Suurissa projekteissa Caverion pyrkii myös kehittämään uutta teknologiaa. Saksan Aachenissa sijaitseva oma tutkimus- ja kehityskeskuksemme tuottaa räätälöityjä ja edistyksellisiä ratkaisuja ilmanvaihtoon, jäähdytykseen sekä akustiikkaan liittyviin vaativiin asiakaskohteisiin.

Caverionin osaaminen suurissa projekteissa perustuu seuraaviin:

- vankka kokemus suurista ja monimutkaisista projekteista
- projektinjohtotoimistot kaikissa divisioonissa
- kokeneet ja ammattitaitoiset projektitiimit
- suunnittelu- ja projektointiosaaminen kaikissa asiakassegmenteissä
- integroidut kiinteistötekniikan kokonaistoimitukset
- suunnittelu ja toteutus- sekä räätälöintiosaaminen
- elinkaari ja kestävä kehitys painopisteinä
- yhteiset yhdenmukaistetut prosessit ja yritysarkkitehtuuri, jotka mahdollistavat kustannusten, laadun ja sopimusten valvonnan.

Uusia sopimuksia toimistorakennuksista kongressikeskuksiin

Julkistimme vuonna 2015 useita uusia sopimuksia suurista projekteista.

Suomessa julkistimme kaikki järjestelmät ja tuotteet kattavista kokonaistoimituksista lukuisiin kohteisiin: teatteri Turussa, sairaala ja toimistorakennus Tampereella, toimisto- ja liikekeskus Vantaalla, seniorikeskus Espoossa ja kaksi toimistorakennusta Helsingissä. Vastaamme myös Helsinkiin rakennettavan uuden pysäköintihallin kaikista teknisistä ratkaisuista.

Lisäksi Caverion julkisti toimituksia teollisuusasiakkaille, kuten teollisuusasennukset uuteen vedyntuotantoyksikköön Porvoossa, paineputkistot uuteen monipolttoainevoimalaitokseen Naantalissa ja massatornit uuteen biotuotetehtaaseen Äänekoskella.

Ruotsissa Caverion solmi sopimukset mekaanisten prosessiputkistojen ja -laitteiden toimituksesta ja asentamisesta Värössä sijaitsevaan sellutehtaaseen.

Norjassa Caverionin suurin projekti oli yli 35 miljoonan euron arvoinen tunnelin sähköistys uutta rautatietä varten. Lisäksi julkistimme kaikki järjestelmät ja tuotteet kattavat toimitukset kuuteen asuinkiinteistöön Sogndalissa, koulurakennuksiin Østfoldissa ja Bergenissä sekä Sør-Trøndelagin korkeakoulun teknologiarakennukseen.

Saksassa allekirjoitimme sopimuksen teknisten järjestelmien kokonaistoimituksesta peruskorjattavaan kongressikeskukseen Hampurissa. Sopimuksen arvo on 43 miljoonaa euroa, ja kyseessä on yksi Caverionin historian suurimmista projekteista. Caverion solmi myös useita muita mittavia sopimuksia, kuten teknisten järjestelmien ja tuotteiden toimittaminen toimistokompleksiin Münchenissä, Bonnissa ja Hampurissa ja uuteen rakennuskompleksiin Stuttgartissa sekä ilmanvaihto- ja ilmastointijärjestelmien toimittaminen Frankfurtin yliopistolliseen sairaalaan. Lisäksi Caverion

Liiketoiminta / Suuret projektit

käynnisti laajan hankkeen, jossa se toimittaa kiinteistötekniikkaa kahteen kerrostaloon Berliinissä.

Itävallassa Caverion julkisti tunnelitekniikkatoimitukset Lambachiin B1-tielle rakennettavaan tunneliin sekä A10-moottoritien katetulle osuudelle. Lisäksi solmimme sopimuksen kiinteistötekniikan toimittamisesta autoalan liitto ÖAMTC:n pääkonttoriin Wienissä.

Puolassa käynnistimme teknisten järjestelmien toimitukset autotehtaaseen Wrzésniassa. **Liettuassa** julkistimme kiinteistötekniikkatoimituksen Vilnassa sijaitsevan toimistokampuksen kahteen uudisrakennukseen.

Palveluiden johtaminen

Caverionilla on vahvaa erityisosaamista palveluiden johtamisessa. Luomme hyvät, turvalliset ja terveelliset olosuhteet, jotka voivat parantaa loppukäyttäjien tehokkuutta ja hyvinvointia sekä vastata kiinteistövuokralaisten tarpeisiin. Kiinteistön kestävä kehitys mahdollistetaan tarjoilla ennusteilla, jotka laaditaan prosessien optimoinnin, ratkaisujen integroinnin, teknisten laitteiden ja järjestelmien johtamisen, toiminnan johtamisen ja konfiguroinnin hallinnan avulla. Palveluiden johtamisessa Caverion käyttää, kehittää ja ylläpitää tekniikkaa ja järjestelmiä sekä niihin liittyviä prosesseja liike- ja asuinkiinteistöissä sekä teollisuuslaitoksissa keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä.

Kun Caverion johtaa palveluita asiakkaan puolesta, asiakas saa Caverionilta tarkat kustannusarvot. Lisäksi Caverion vastaa myös kustannuksiin, arvon säilyttämiseen sekä liiketoiminnan keskeytyksiin liittyvistä riskeistä.

Elinkaariratkaisut kattavat kaikki palvelualueet

Laajimmillaan palveluiden johtamista tarjotaan elinkaariratkaisuina, jotka kattavat kaikki Caverionin tarjoamat palvelualueet. Asiakkaiden kiinnostus kiinteistöjen ja tuotantolaitosten koko elinkaaren aikaiseen energia- ja kustannustehokkuuteen lisääntyy jatkuvasti. Palvelutarjontamme avulla asiakas voi siirtää elinkaarivastuun useilta toimittajilta yhdelle organisaatiolle ja varmistua kustannuksista, energiatehokkuudesta ja parhaista mahdollisista olosuhteista vuosikymmeniksi.

Vuonna 2015 Caverionilla oli noin sata palveluiden johtamisen sopimusta. Käytössä ja kunnossapidossa asiakkuudet perustuvat pitkäaikaisiin kumppanuuksiin ja sopimusten keskimääräinen kesto on 3–5 vuotta. Energiensäästösopimuksiin (Energy Performance Contracting) ja toiminnallisuustakuisiin (Operational Performance Contracting) sisältyy yleensä 3–12 kuukauden mittainen analyysivaihe, 2–3 vuotta kestävä toteutusvaihe sekä vähintään kahdeksan vuotta kestävä seurantavaihe. Elinkaariprojekteissa sopimusaika voi olla jopa 20–30 vuotta. Caverion tuottaa palvelut itse lukuun ottamatta mahdollisia ei-tekniisiä, ulkoistettavia palveluita.

Caverion ilmoitti vuonna 2015 tavoittelevansa lisäkasvua etenkin suurissa projekteissa ja palveluiden johtamisessa, sillä näillä liiketoiminnoilla on suurempi kasvu- ja katopotentiaali. Asiakkailamme on yhä enemmän tarvetta ulkoistaa kiinteistöjensä ja teollisuuslaitostensa kunnossapito. Kiinteistöjen kehittyessä toiminnoiltaan yhä monimutkaisemmiksi kiinteistöjen käytettävyydellä ja elinkaarikustannuksilla on yhä suurempi merkitys.

Caverionin osaaminen palveluiden johtamisessa perustuu seuraaviin:

- elinkaaren ja kestävä kehityksen painottaminen
- tekninen asiantuntemus ja vankka kokemus
- syvälinen asiakastuntemus ja pitkät kumppanuudet
- kiinteistöjen etähallinta
- kokeneet ja sitoutuneet tiimit, asiantunteva henkilöstö
- yhteiset yhdenmukaistetut prosessit ja yritysarkkitehtuuri, jotka mahdollistavat kustannusten, laadun ja sopimusten valvonnan.

Uusia elinkaariprojekteja ja taattua energiansäästöä

Suomessa käynnistimme kaksi elinkaariprojektia yhteistyössä YIT:n kanssa. Näistä toinen käsitti koulu- ja päiväkotikeskuksen Kokkolassa ja toinen koulun uudistamisen ja laajentamisen Espoossa. Caverion myös uudisti palveluiden johtamisen sopimuksensa useiden merkittävien asiakkaiden kanssa. Sopimukset kattoivat esimerkiksi teknisen huollon ja kunnossapidon sekä toimintojen ohjauksen Outokummun Tornion tehtaiden kiinteistöissä, Finnairin Suomen kiinteistöissä ja Pohjolan Voiman Kemijoen ja Iijoen vesivoimalaitoksissa. Caverion solmi myös sopimuksen VR:n kanssa yhtiön Suomen kiinteistöjen palveluiden johtamisesta. Lisäksi julkistimme kumppanuussopimuksen Metsä Woodin kanssa. Sopimus kattaa teknisen huollon ja kunnossapidon sekä niihin liittyvien palveluiden johtamisen Lappeenrannan ja Rengon sahoilla helmikuusta 2016 lähtien.

Ruotsissa Caverion allekirjoitti kaksi EPC-energiensäästösopimusta Leksandin ja Söderhamnin kuntien kanssa. Palvelu takaa asiakkaalle energiansäästöjä optimoimalla kiinteistötöknikan toiminnan pitkällä aikavälillä. Söderhamn-sopimuksen arvo on 29 miljoonaa euroa, ja se on Caverionin suurin yksittäinen energiansäästöhanke Pohjoismaissa. Lisäksi Caverion uusi palveluiden johtamisen sopimuksensa AstraZenecan kanssa, joka kattaa yhtiön tutkimus- ja tuotantolaitokset Möndalissa ja Södertäljessä.

Norjassa Caverion allekirjoitti Norjan puolustusvoimien kiinteistöistä vastaavan Forsvarsbyggin kanssa sopimuksen heikkojänniteprojektin toteutuksesta sekä teknisestä huollosta ja kunnossapidosta viraston omistamissa kiinteistöissä. Sopimuksen arvioitu arvo on yli 20 miljoonaa euroa. Lisäksi Caverion solmi energiansäästösopimuksen Mossin kunnallisen kiinteistöyhtiön kanssa. Caverion analysoi kunnan kiinteistökannan ja toteuttaa energiankulutusta ja ympäristövaikutuksia vähentäviä toimenpiteitä. Tavoitteena on vähentää kiinteistöjen energiankulutusta 45 prosenttia taloteknisiä järjestelmiä päivittämällä, uusimalla ja optimoimalla.

Tutkimus ja kehitys

Yhtenä alan johtavista yrityksistä pyrimme järjestelmällisesti tuomaan markkinoille teknisiä innovaatioita. Tavoitteen saavuttamiseksi annamme tilaa luovuudelle, investoimme jatkuvasti uusiin ideoihin ja teemme yhteistyötä kansainvälisissä verkostoissa. Kehitystoimintamme keskus sijaitsee Aachenissa Saksassa. Aachenin T&K-keskuksessa Caverionin insinöörit kehittävät urauurtavia tuotteita mm. Krantz-tuotemerkin alle.

Vuonna 2015 T&K-keskus toteutti noin 50 tutkimusprojektia. Noin 50 prosenttia tutkimustyöstä tehdään suoraan asiakkaille. Esimerkkejä asiakasprojekteista ovat hiilimonoksidin poistaminen autoteollisuuden testausradalta ja ilmanvaihtojärjestelmien tutkiminen teleoperaattoriyhtiölle.

Syksyllä 2015 T&K-keskuksessa avattiin uusi esittelytila Innovaatiopolku. Innovaatiopolku tarjoaa asiakkaille käytännön kosketuksen Caverionin tuotteisiin ja ratkaisuihin. Se esittelee Caverionin ratkaisuja tarpeisiin, jotka syntyvät markkinoiden megatrendeistä, kuten palveluiden digitalisoitumisesta, teknologian lisääntymisestä, alati kiristyvistä energiatehokkuusvaatimuksista sekä jatkuvasta kaupungistumisesta.

Uusi monikäyttöinen laboratoriomoduuli

Yksi vuoden 2015 tärkeimmistä projekteista liittyi monikäyttöisen laboratoriomoduulin innovointiin sekä ratkaisuun liittyvien laajojen simulaatioiden toteuttamiseen. Patentoidun moduulin ansiosta biologisten ja kemiallisten laboratorioden lisääntyviin vaatimuksiin voidaan vastata joustavasti, ja esimerkiksi epäpuhtauksien vuotaminen vetokaapeista sisäilman virtauksen seurauksena voidaan estää.

Monikäyttöisen laboratoriomoduulilla on korkea esivalmistusaste, mikä laskee tuotantokustannuksia. Vuonna 2015 moduulia käytettiin jo useissa asiakkaiden laajamittaisissa laboratoriotuotteissa.

Vuoden 2015 lopussa T&K-tiimimme työskenteli yli 30 innovaation ja tuotekehitysprojektin parissa.

T&K-keskus

- On erikoistunut edistyksellisten ilmastointi-, jäähdytys- ja lämmitysratkaisujen tutkimukseen ja kehittämiseen.
- On tuottanut 50 patenttia Saksassa ja muualla maailmassa.
- Rakentaa ja testaa koetiloja, joissa simuloidaan haasteellisten kohteiden ja kiinteistöjärjestelmien ilmastointi-, jäähdytys-, lämmitys- ja akustisia ratkaisuja todellisissa olosuhteissa.
- Testaa ilmastointi- ja ilmanjäähdytyskomponenttien ja -järjestelmien toimivuutta 1:1-suhteessa, jolloin voidaan

varmistaa mukavuudelle, ilman virtaukselle ja melutasoille asetettujen korkeiden vaatimusten saavuttaminen.

- Suorittaa tietokonesimulaatioita (CFD – Computational Fluid Dynamics, numeerinen virtausdynamiikka) huoneilman virtausten laskemiseksi tilanteissa, joissa 1:1-suhteessa testaaminen ei ole mahdollista, kuten lentokentät, urheilukatsomot, auditoriot tai teatterit.

T&K-referenssimme sisältävät monia kuuluisia rakennuksia, kuten The Shard -pilvenpiirtäjä ja Heathrow'n lentoaseman Terminaali 5 Lontoossa. [Lue lisää tutkimus- ja kehitystyöstämme verkkosivuiltamme.](#)

Case-galleria

Esimerkkejä vuonna 2015 saamistamme tilauksista

Case: Palveluiden johtaminen

Kuva: Söderhamn

Case: Suuret projektit (Teollisuuden ratkaisut)

Kuva: Metsä Fibre

Söderhamnin kunta, Ruotsi

Palvelualueet: palveluiden johtaminen

Järjestelmät ja tuotteet: lämmitys-, vesi- ja viemäri-, ilmanvaihto- ja ilmastointi-, jäähdytys-, sähköistys-, informaatio- ja viestintäteknologia- sekä turvallisuus- ja automaatiojärjestelmät

Sopimuksen arvo: 29 milj. euroa

Ajankohta: Caverion hoitaa kiinteistöjen ylläpidon ja teknisten järjestelmien toimintojen ohjauksen vuoteen 2019 asti.

Caverion teki sopimuksen palveluiden johtamisesta ruotsalaisen Söderhamnin kunnan ja kunnan asuntoyhtiö Faxeholmen AB:n kanssa. Kyseessä on Caverionin suurin yksittäinen energiansäästöhanke (EPC) Pohjoismaissa.

Asiakkaalle palvelu takaa energiansäästöjä, sillä Caverion optimoi kiinteistötekniikan toiminnan pitkällä aikavälillä. Kiinteistöjen energiankulutuksen on taattu vähenevän ainakin 23 prosenttia vuoden 2019 loppuun mennessä.

Metsä Fibre, Äänekoski

Palvelualueet: suunnittelu ja projektointi sekä projektin johtaminen

Sopimuksen arvo: ei julkisteta

Ajankohta: Massatornien suunnittelu ja esivalmistus alkoivat vuonna 2015, ja asennus tapahtuu vuoden 2016 aikana.

Caverion toimittaa viisi kuitulinjan massatornia Metsä Fibre Oy:n uuteen biotuotetehtaaseen Äänekoskella. Kaksi massatorneista on kooltaan jopa 15 000 m³ ja ne lukeutuvat maailman suurimpien massatornien joukkoon. Sopimus kattaa projektin johtamisen, suunnittelun, materiaalihankinnat sekä esivalmistuksen ja asennuksen.

Rakenteilla oleva biotuotetehdas on metsäteollisuuden historian suurin investointi Suomessa.

Hampurin kongressikeskus, Hampuri, Saksa

Palvelualueet: suunnittelu ja projektointi sekä projektin toteutus

Tekniset tuotealueet: lämmitys, vesi ja viemäri, ilmanvaihto ja ilmastointi, jäähdytys, sähköistys, automaattoratkaisut sekä sammutusjärjestelmät

Sopimuksen arvo: yli 43 milj. euroa

Ajankohta: Uusittu kongressikeskus on suunniteltu otettavan käyttöön vuonna 2019.

Caverion allekirjoitti suuren projektisopimuksen CCH Immobilien GmbH & Co. KG:n kanssa talotekniikan kokonaistoimituksesta Hampurin kongressikeskuksen korjausrakentamiseen Saksassa.

Sopimus on arvoltaan yli 43 miljoonaa euroa, eli kyseessä on yksi Caverionin suurimmista hankkeista sitten yhtiön perustamisen. Korjausrakentamisen ja kattavan modernisoinnin jälkeen Hampurin kongressikeskus on yksi Euroopan suurimmista tapahtumakeskuksista.

Farriseidet–Porsgrunn rautatiehanke, Norja

Palvelualueet: projektin toteutus sekä projektin johtaminen

Järjestelmät ja tuotteet: sähköistys

Sopimuksen arvo: noin 35 miljoonaa euroa

Ajankohta: Lopullinen suunnittelu syksyllä 2015, asennusvaihe tammikuu 2016–kesäkuu 2018.

Caverion allekirjoitti sopimuksen Jernbaneverketin kanssa sähköistysratkaisujen toimittamisesta Farriseidet–Porsgrunn rautatiehankkeeseen Etelä-Norjassa. Farriseidet–Porsgrunn rautatie on uusi, noin 23 kilometriä pitkä kaksiraiteinen rautatie Larvikin ja Porsgrunnin kaupunkien välillä. Rata sisältää seitsemän tunnelia, joiden yhteenlaskettu pituus on 15 kilometriä.

Case: Tekninen asennus ja kunnossapito

Case: Suuret projektit

Tuotantolaitokset, Surgutin seutu ja Astrahan, Venäjä

Palvelualueet: tekninen huolto ja kunnossapito

Tekniset tuotealueet: lämmitys-, vesi- ja viemäri-, ilmanvaihto- ja ilmastointi-, sähkö-, informaatio- ja viestintäteknologia- sekä turvallisuusjärjestelmät

Sopimuksen arvo: ei julkisteta

Ajankohta: helmikuu 2015–helmikuu 2018

Caverion allekirjoitti sopimuksen öljykenttäpalveluja tarjoavan Schlumbergerin tuotantolaitosten ja toimitilojen teknisestä huollosta ja kunnossapidosta Surgutin seudulla ja Astrahanissa Venäjällä. Huolto- ja kunnossapitosopimus kattaa kohteiden kaiken kiinteistötekniikan. Tuotantolaitosten kokonaispinta-ala on 300 000 m² ja toimistojen 70 000 m².

Sairaala- ja toimistorakennus, Tampere

Palvelualueet: suunnittelu ja projektointi, projektin johtaminen sekä projektin toteutus

Tekniset tuotealueet: lämmitys-, vesi- ja viemäri-, ilmanvaihto- ja ilmastointi-, jäähdytys-, sähköistys-, informaatio- ja viestintäteknologia-, turvallisuus- sekä automaatiojärjestelmät

Sopimuksen arvo: talotekniikkatoimitus yli 7 miljoonaa euroa, puhdistilatoimituksen arvoa ei julkisteta

Ajankohta: Työt valmistuvat sairaalan osalta kesällä 2016 ja muiden tilojen osalta syksyllä 2016.

Caverion allekirjoitti sopimuksen Skanskan kanssa talotekniikan kokonaistoimituksesta vanhaan Tampellan puuvillatehtaan kiinteistöön Tampereella. Lisäksi Caverion sopi KOY Koskitammen kanssa puhdistilatoimituksesta sairaalan kolmeen leikkaussaliin.

Caverionin puhdistilatoimitus leikkaussaleihin perustuu esivalmisteena tuotettuihin CleanPlus® -elementteihin, jotka ovat Caverionin kehittämiä. Kiinteistö saneerataan sairaala- ja toimistotiloiksi.

Case: Tekninen asennus ja kunnossapito

Case: Palveluiden johtaminen ja suuret projektit

Lambach-tunneli, B1-tie, Lambach, Itävalta

Palvelualueet: suunnittelu ja hankekehitys sekä projektin johtaminen ja projektin toteutus

Tekniset tuotealueet: sähköistys, informaatio- ja viestintäteknologia, turvallisuus, automaatio sekä ilmanvaihto ja ilmastointi

Sopimuksen arvo: 4,7 milj. euroa

Ajankohta: Varsinainen rakennustyö alkaa huhtikuussa 2016. Hankkeen on määrä valmistua joulukuussa 2016.

Caverion allekirjoitti sopimuksen Ylä-Itävallan osavaltion kanssa tunneliteknologian toimittamisesta 912 metriä pitkään tunneliin, joka rakennetaan B1-tielle Lambachissa.

Liikennevirtaa hallinnoidaan Caverionin edistyksellisillä liikenneturvallisuusvälineillä ja -valoilla. Caverion takaa turvallisuuden muun muassa virransyöttöjärjestelmien (mukaan lukien hätävirransyöttö), ilmanlaadun valvonnan, palontorjunnan, videovalvonnan sekä hälytys- ja hätäpuhelinjärjestelmien avulla.

Holstebrom poliisiasema, Tanska

Palvelualueet: asiantuntijapalvelut, suunnittelu ja projektointi, projektin johtaminen ja toteutus, tekninen huolto ja kunnossapito sekä palveluiden johtaminen

Tekniset tuotealueet: sähköistys-, lämmitys-, vesi- ja viemärointi-, ilmanvaihto-, ilmastointi-, turvallisuus- sekä rakennusautomaatiojärjestelmät

Sopimuksen arvo: 18.8 milj. euroa

Ajankohta: Töiden on määrä valmistua vuoden 2016 alkupuolella. Palveluiden johtamisella on 25-vuotinen sopimuskausi.

Caverion allekirjoitti sopimuksen rakennusliike A. Enggaardin kanssa Holstebrom uuden poliisiaseman elinkaarihankkeesta. Sopimus kattaa talotekniikan kokonaistoimituksen sekä kohteen valmistuttua käytön, huollon ja kunnossapidon 25-vuotisella sopimuskaudella.

Caverion vastaa hankkeessa taloteknisten järjestelmien ja ratkaisujen suunnittelusta, toteutuksesta sekä kunnossapidosta. Caverion on näin ollen vastuussa kiinteistön tehokkuudesta, käytettävyydestä, turvallisuudesta ja kunnosta koko sen elinkaaren ajan.

Johto ja hallinnointi

Sitoudumme Caverion Oyj:n ja Caverion-konsernin hallinnoinnissa hyvään hallintotapaan noudattamalla lakeja ja säädöksiä sekä suosituksia hyvästä hallintotavasta. Caverion Oyj:n hallinnoinnissa noudatetaan voimassaolevaa lainsäädäntöä, yhtiön yhtiöjärjestystä sekä suomalaisten pörssiyhtiöiden toimintaa sääntelevien ja valvovien yhteisöjen sääntöjä ja määräyksiä.

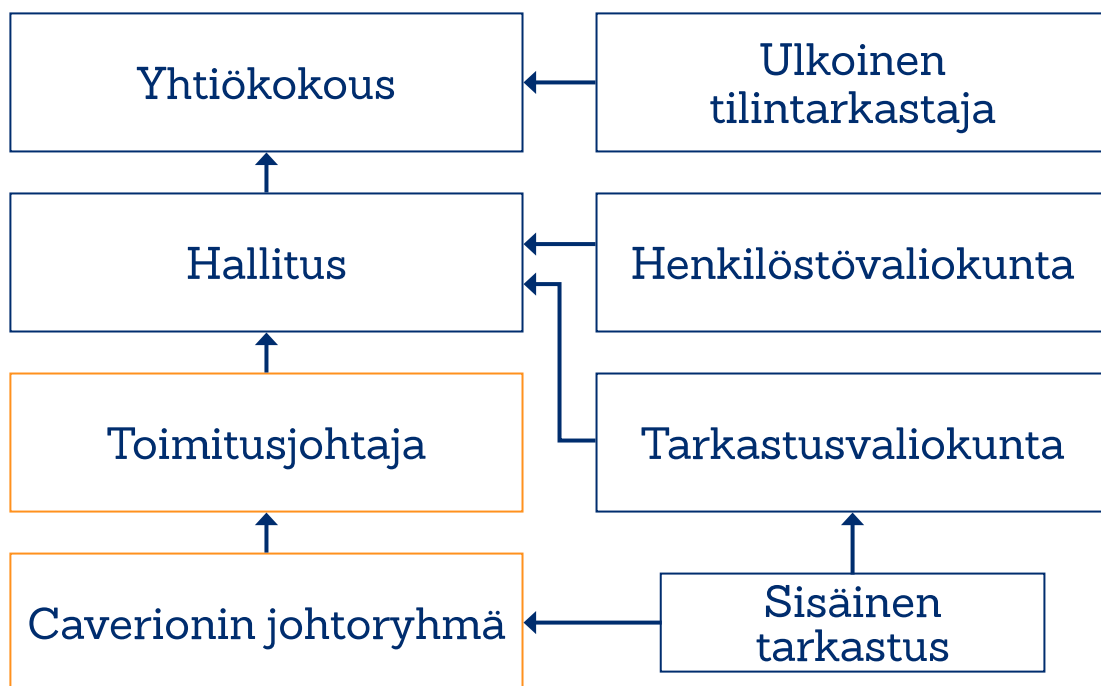
Lisäksi Caverionin toimintaa ohjaavat yhtiössä vahvistetut arvot ja sisäiset toimintaperiaatteet.

Päivitämme jatkuvasti hallinnointia koskevaa tietoa verkkosivuillamme. Nähtävillä ovat muun muassa johtoryhmämme ja hallituksemme jäsenten CV- ja ajantasaiset omistustiedot, hallituksen ja valiokuntien työjärjestykset sekä pörssiyhtiöltä edellytetyt selvitykset:

- Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2015 (Corporate Governance Statement)
- Palkka- ja palkkioselvitys 2015 (Remuneration Statement)

Caverionin johto- ja hallinnointielimet

Yhtiön ylintä päätösvaltaa käyttävät osakkeenomistajat yhtiökokouksessa. Konsernin strategiasta ja johtamisesta vastaavat yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Caverionin johtoryhmä avustaa ja tukee toimitusjohtajaa hänen tehtävässään. Hallitus päättää konsernin hallinnointijärjestelmistä ja varmistaa, että yhtiössä noudatetaan hyviä hallinnointiperiaatteita.

Hallitus 31.12.2015

Ari Lehtoranta

Puheenjohtaja

Syntynyt 1963. Diplomi-insinööri.
Suomen kansalainen.
Nokian Renkaat Oyj:n toimitusjohtaja.
Henkilöstövaliokunnan puheenjohtaja.
Riippumaton Caverion Oyj:stä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Michael Rosenlew

Varapuheenjohtaja

Syntynyt 1959. Kauppatieteiden maisteri.
Suomen kansalainen.
Hallitusammattilainen.
Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja.
Riippumaton Caverion Oyj:stä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Markus Ehrnrooth

Jäsen

Syntynyt 1985. DI, VTK
(kansantaloustiede).
Suomen ja Ruotsin kansalainen.
Knomi Oy, perustaja.
Tarkastusvaliokunnan jäsen.
Riippumaton Caverion Oyj:stä.

Anna Hyvönen

Jäsen

Syntynyt 1968. Tekniikan lisensiaatti.
Suomen kansalainen.
Executive Vice President, North Central
Europe, Ramirent Oyj.
Henkilöstövaliokunnan jäsen.
Riippumaton Caverion Oyj:stä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Eva Lindqvist

Jäsen

Syntynyt 1958. Diplomi-insinööri, MBA.
Ruotsin kansalainen.
Hallitusammattilainen.
Tarkastusvaliokunnan jäsen.
Riippumaton Caverion Oyj:stä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Ari Puheloinen

Jäsen

Syntynyt 1951. Yleisesikuntaupseeri.
Suomen kansalainen.
Kenraali (evp.).
Henkilöstövaliokunnan jäsen.
Riippumaton Caverion Oyj:stä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Lisätietoa hallituksen jäsenistä verkkosivuiltamme

Johtoryhmä 31.12.2015

Fredrik Strand

Konsernijohtaja

Syntynyt 1964.

Ruotsin kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 2/2014 alkaen.

Konsernijohtaja 4/2014 alkaen.

Merja Eskola

Senior Vice President, Human Resources (Henkilöstö)

Syntynyt 1961. MBA (Digitaalinen liiketoiminta), BBA (Ulkomaankauppa)

Suomen kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 10/2013 alkaen.

Antti Heinola

CFO (Talous ja hallinnointi)

Syntynyt 1973. Kauppatieteiden maisteri, eMBA.

Suomen kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 7/2013 alkaen.

Matti Malmberg

Senior Vice President, Group Delivery & Operations Development (Konsernin palvelutuotannon ja -toimitusten kehitys)

Syntynyt 1960. Diplomi-insinööri.

Suomen kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 7/2013 alkaen.

Sakari Toikkanen

Senior Vice President, Group Strategy & Development (Konsernin strategia & kehitys)

Syntynyt 1967. Tekniikan lisensiaatti.

Suomen kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 7/2013 alkaen.

Carina Qvarngård

Senior Vice President, Group Business Development & Marketing (Konsernin liiketoiminnan kehitys ja markkinointi)

Syntynyt 1959. Diplomi-insinööri.

Ruotsin kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 1.3.2015 alkaen.

Knut Gaaserud

Executive Vice President & CEO, Division Norway (Norja)

Syntynyt 1967. Diplomi-insinööri.

Norjan kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 7/2013 alkaen.

Jarno Hacklin

Executive Vice President & CEO, Division Finland (Suomi)

Syntynyt 1978. Insinööri.

Suomen kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 7/2013 alkaen.

Werner Kühn

Executive Vice President & CEO, Division Germany (Saksa)

Syntynyt 1959. Ylempi korkeakoulututkinto (Business Informatics).

Saksan kansalainen.

Caverion Oyj:n palveluksessa 10/2014 alkaen.

Thomas Lundin

**Executive Vice President & CEO,
Division Sweden (Ruotsi)**
Syntynyt 1960. International Executive
Education.
Ruotsin kansalainen.
Caverion Oyj:n palveluksessa 11/2014
alkaen.

Juhani Pitkäkoski

**Executive Vice President & CEO,
Division Industrial Solutions
(Teollisuuden ratkaisut)**
Syntynyt 1958. Oikeustieteen
kandidaatti.
Suomen kansalainen.
Caverion Oyj:n palveluksessa 7/2013 alkaen.

Manfred Simmet

**Senior Vice President & CEO, Division
Austria (Itävalta)**
Syntynyt 1966. Insinööri.
Itävallan kansalainen.
Caverion Oyj:n palveluksessa 7/2013
alkaen.

Peter Rafn

**Senior Vice President & CEO, Division
Denmark (Tanska, 31.12.2015 saakka)**
Syntynyt 1968. Kauppatieteiden maisteri.
Tanskan kansalainen.
Caverion Oyj:n palveluksessa 07/2013-12/
2015.

Niclas Sacklén

**Senior Vice President and CEO,
Division Eastern Europe (Itä-Eurooppa)**
Syntynyt 1969. MBA, insinööri.
Suomen kansalainen.
Caverion Oyj:n palveluksessa 05/2015
alkaen.

[Katso tarkemmat tiedot verkkosivuiltamme](#)

Riskienhallinta

Riskienhallinta on olennainen osa konsernin johtamis-, seuranta- ja raportointijärjestelmiä. Riskitekijöiden tunnistamisessa ja hallinnassa on otettu huomioon liiketoiminnan ja toimintaympäristön erityispiirteet.

Strategisesta näkökulmasta Caverion on kehittänyt liiketoimintojaan vakaampaan ja tasaisempaan suuntaan selviytyäkseen paremmin suhdanteiden muutoksista. Säännöllisen seurannan ja analysoinnin avulla pyritään reagoimaan toimintaympäristön muutoksiin ajoissa sekä hyödyntämään uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Yhtiön asiakaskunta on laaja ja koostuu sekä julkisen että yksityisen sektorin erikokoisista toimijoista.

Konsernin tavoitteena on kasvaa sekä orgaanisesti että yritysostoin. Yrityskauppoihin ja ulkoistamiseen liittyviä riskejä hallitaan soveltamalla projektien valintaan tiukkoja kriteerejä sekä perehdyttämällä uudet työntekijät perusteellisesti Caverionin arvoihin, toimintatapoihin ja strategiaan. Konserni soveltaa yrityskauppojen toteutukseen yhtenäistä toimintatapaa ja ohjeistusta.

Caverionille tyypillisiä operatiivisia riskejä ovat urakkatarjouksiin, palvelusopimuksiin, projektinhallintaan ja henkilöstöön liittyvät riskit. Erilaisten projektien osalta on tärkeää olla valikoiva, ottaa huomioon urakoiden riskit ja kannattavuus sekä käsitellä kaikkien urakoiden ja sopimusten sisältö, riskit ja sopimusehdot määriteltyjen prosessien mukaisesti.

Vuonna 2015 Saksassa tutkittiin edelleen kilpailuoikeudellisten sääntöjen rikkomuksia teknisten palveluiden toimialalla.

Osana tutkintaa Saksan viranomaiset ovat hankkineet tietoja useilta teknisten palvelujen tarjoajilta, mukaan lukien Caverionilta. Caverion tekee asiassa aktiivisesti yhteistyötä paikallisten viranomaisten kanssa. Tilinpäätöshetkellä saatavilla olevan tiedon perusteella ei voida arvioida Caverionille näistä asioista mahdollisesti aiheutuvien riskien tai kustannusten määrää. On mahdollista, että kustannukset ja/tai sanktiot voivat olla olennaisia.

Imtech Germanyn maksukyvyttömyyden seurauksena ImCa-konsortion Berliinin Brandenburgin lentokenttäprojektiin liittyvät sitoumukset ovat yksin Caverionin vastuulla. Tällä ei kuitenkaan ole olennaista vaikutusta Caverionin sitoumuksiin kauden lopussa.

Caverionin toiminta ei sisällä merkittäviä ympäristöriskejä.

Vuonna 2015 Caverion vahvisti riskienhallinta- ja Compliance-toimintojaan sekä käynnisti niihin liittyvien prosessien uudelleenarvioinnin ja kehittämisen. Caverion on myös käynnistänyt vuosittaisen, konserninlaajuisen compliance-koulutusohjelman, jonka kaikki työntekijät suorittavat.

- Lue lisää riskeistä ja epävarmuustekijöistä [hallituksen toimintakertomuksesta 2015](#).
- Lue lisää riskienhallinnasta [hallinto- ja ohjausjärjestelmäselvityksestä \(Corporate Governance Statement, pdf\)](#).

Kestävä kehitys

Me Caverionilla tiedämme, miten rakennetuista ympäristöistä saadaan käyttäjäystävällisiä, turvallisia, energiatehokkaita ja olosuhteiltaan miellyttäviä. Huolehdimme tehokkaasti kiinteistöistä koko niiden elinkaaren ajan – yksittäisistä osaluista aina laajoihin kokonaisuuksiin.

Voimme auttaa asiakkaitamme saavuttamaan esimerkiksi paremman sisäilman tai parantamaan loppukäyttäjien tuottavuutta ja mukavuutta. Voimme taata optimoidun energiankulutuksen, mikä alentaa kiinteistön energiakustannuksia. Luomme parhaita mahdollisia teknologisia ratkaisuja muun muassa päiväkodeille, kouluille ja prosessiteollisuudelle. Energiatehokkuus on osa kaikkia Caverionin palveluja ja ratkaisuja.

Vuonna 2015 määritimme neljä teemaa, jotka kuvaavat tapaamme tehdä kestävä kehitys mukaista liiketoimintaa. Teemoja ovat:

- Tavoitteenamme on vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia.
- Panostamme erinomaiseen johtamiseen.
- Varmistamme palvelumme korkean laadun.
- Toimimme vastuullisesti.

Vuoden 2015 avainlukuja

	2015	2014	2013
Henkilöstö vuoden lopussa ¹	17 399	17 355	17 673
Henkilöstö keskimäärin ¹	17 321	17 490	18 071
Kansallisuuksia	50	n/a	n/a
Määräaikaisia työntekijöitä (%)	9	7	6
Tapaturmataajuus ²	8,3	10,1	11
Sairauspoissaolot (%) ³	4,1	4,3	4,4
Hiilidioksidipäästöt / liikevaihto ^{4,5}	21,3	24,0	21,3
Hiilidioksidipäästöt, tonnia ^{4,5}	52 100,3	57 771,8	54 213,6
ISO 14001 -sertifikaatin mukainen toiminta ⁶ , %	93	93	82
OHSAS 18001 -sertifikaatin mukainen toiminta ⁶ , %	71	73	75
ISO 9001 -sertifikaatin mukainen toiminta ⁶ , %	100	100	100

¹⁾ Norjan lukuihin on lisätty oikaisuna harjoittelijoiden määrä vuosina 2014 ja 2015.

²⁾ Poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrä miljoona työtuntia kohden (LTIFR)

³⁾ Poissaolotunnit/työtunnit, %

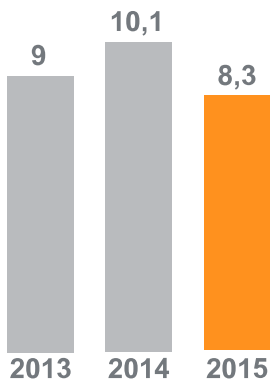
⁴⁾ Vertailuluvut 2013-2014 on uudelleenlaskettu, ja ne eroavat aiemmin julkaistuista luvuista

⁵⁾ Epäsuorien kasvihuonekaasujen päästöjen (scope 2) laskemisessa on käytetty markkinalähtöistä arvoa

⁶⁾ Osuus kokonaisliikevaihdosta

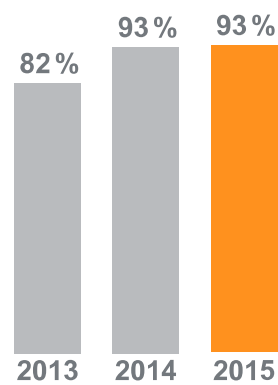

Tapaturmataajuus (LTIFR*)

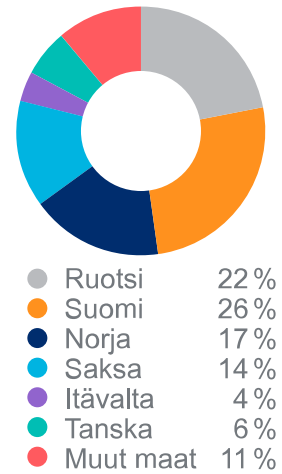

*LTIFR: Poissaolon johtaneiden tapaturmien määrä miljoona työtuntia kohden

ISO 14001 -sertifioitua toimintaa liikevaihdosta

Henkilöstö maittain vuoden 2015 lopussa

Poimintoja vuodelta 2015

Asiakkaat ovat lisääntyvässä määrin kiinnostuneita kiinteistöjensä ja tuotantolaitostensa energia- ja kustannustehokkuudesta rakennusten koko elinkaaren ajalta. Palvelutarjontamme avulla asiakas voi siirtää elinkaarivastuun useilta toimittajilta yhdelle organisaatiolle ja varmistua kustannuksista, energiatehokkuudesta ja parhaista mahdollisista olosuhteista vuosikymmeniksi. Katso video elinkaarihankkeestamme Jyväskylässä!

Julkistimme lukuisia uusia palveluiden johtamissopimuksia vuonna 2015. Söderhamnin kunnassa Ruotsissa Caverion toteuttaa 29 miljoonan euron arvoisen EPC-hankkeen (Energy Performance Contracting). Asiakkaalle palvelu takaa energiansäästöjä, sillä Caverion optimoi kiinteistötöknikan toiminnan pitkällä aikavälillä. Energiasäästöt Caverion takaa kymmeneksi vuodeksi.

Nuoret työntekijät

Palveluksessaamme oli noin 1 300 kesätyöntekijää, opinnäytetyöntekijää ja harjoittelijaa. Harjoitteluohjelmat ja opinnäytesyhteistyö ovat meille hyvä keino osallistua nuorten ammatilliseen kehitykseen. Harjoittelu onkin yksi Caverionin tärkeistä rekrytointikanavista. Monet parhaista työntekijöistämme ovat aloittaneet uransa meillä nimenomaan harjoittelijoina.

Työturvallisuus

Työturvallisuuden huomiointi ja aktiivinen työmme työturvallisuuden edistämiseksi ovat tuottaneet tulosta, ja myönteinen kehitys jatkui vuoden aikana. Vuonna 2015 otimme myös käyttöön yhteiset työturvallisuusohjeet ja -perussäännöt. Ne ohjaavat työtämme kaikissa Caverionin työkohteissa ja toimistoissa. Tavoitteenamme on tapaturmaton työympäristö.

Johtamisvalmennukset

Järjestimme vuonna 2015 monentyyppisiä valmennustilaisuuksia johtamisen kehittämiseksi koko Caverionissa. Valmennuksiin osallistui yhteensä 1 200 henkilöä. Panostimme erityisesti Leadership Safari-valmennusten toteuttamiseen. Valmennuksen tavoitteena on rakentaa vahva perusta erinomaiselle johtamiselle strategisten tavoitteidemme saavuttamiseksi.

Arvot

Arvot ohjaavat päivittäistä toimintaamme.

Arvojamme ovat:

- Edelläkävijyys
- Yhteistyö
- Vastuullisuus
- Erinomainen toiminta

Lue lisää kestävästä kehityksestä Caverionissa osoitteessa www.caverion.fi/kestava-kehitys

Tietoa sijoittajille ja osakkeenomistajille

Yhtiökokous 2016

Caverion Oyj:n yhtiökokous pidetään maanantaina 21.3.2016 klo 10.00 alkaen Messukeskuksen kongressisiivessä, Helsingissä (Messuaukio 1, 00520 Helsinki).

Kokoukseen ilmoittautuneiden vastaanottaminen ja äänilippujen jako sekä kahvitarjoilu alkavat kokouspaikalla klo 09.00.

Yhtiökokous pidetään suomen kielellä. Kokouksessa on simultaanitulkkaus suomi/englanti.

Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen päättyy keskiviikkona 16.3. klo 10. Ilmoittautua voi joko:

- Verkkosivujemme kautta: www.caverion.fi/yhtiokokous
- Puhelimitse numerossa 020 770 6882, maanantaista perjantaihin klo 9.00 - 16.00.

Caverionin yhtiökokous vuonna 2016

Caverion julkistaa kolme osavuositilasta vuonna 2016:

- Osavuositilasto tammi–maaliskuulta 28.4.2016
- Osavuositilasto tammi–kesäkuulta 21.7.2016
- Osavuositilasto tammi–syyskuulta 27.10.2016

Osavuositilastukset julkistetaan noin klo 9.00 Suomen aikaa.

Järjestämme osavuositilastusten ja tilinpäätöksen julkistamisen yhteydessä tiedotustilaisuuden sijoittajille, analyytikoille ja median edustajille. Tilaisuuksiin voi osallistua

myös puhelinkonferenssin kautta, ja niiden webcast-lähettykset ovat katsottavissa englanniksi verkkosivuillamme sekä reaaliaikaisesti että tallenteina.

Ennen julkistuksia yhtiö noudattaa niin sanottua hiljaista jaksoa, joka alkaa 1.1., 1.4., 1.7. ja 1.10. ja kestää tilinpäätöksen tai osavuositilaston julkistamiseen asti.

Sijoittajasuhteet

Sijoittajasuhdetoimintamme tavoitteena on tukea Caverionin osakkeen oikeaa arvomuodostusta antamalla jatkuvasti ja johdonmukaisesti kaikki olennainen Caverionia koskeva tieto tasapuolisesti kaikille markkinaosapuolille. Lisäksi tavoitteenamme on kasvattaa sekä osake- että velkasijoittajien ja analyytikoiden kiinnostusta yhtiötä kohtaan, parantaa nykyisten omistajien uskollisuutta ja saavuttaa uusia sijoittajia ja yhtiöstä kiinnostuneita analyytikkoja.

Vuonna 2015 tapasimme noin 1 400 sijoittajaa ja analyytikkoa. Caverionilla oli 35 road show -päivää ja ryhmätapaamista institutionaalisten sijoittajien kanssa. Yhtiön johto tapasi yhteensä noin 400 institutionaalista sijoittajaa Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Lisäksi osallistuimme erilaisiin institutionaalisille sijoittajille suunnattuihin seminaareihin, kuten Berenberg Energy Efficiency & Construction 2015 -konferenssiin Zürichissa, Goldman Sachs European Small and Mid Cap -konferenssiin Lontoossa sekä SEB:in Internet of Things -seminaariin Helsingissä. Lisäksi tapasimme noin tuhat vähittäissijoittajaa Pörssisäätiön, Indereksen ja osakesijoittajayhdistysten järjestämässä tilaisuuksissa sekä SijoitusInvest 2015 -messuilla ja yhtiökokouksessamme.

Caverionin pääomamarkkinapäivä (Capital Markets Day) sijoittajille, analyytikoille ja median edustajille pidettiin

8.9.2015 Saksan Aachenissa. Tapahtumassa keskityttiin Caverionin strategiaan ja liiketoimintanäkymiin.

Pääomamarkkinapäivänä konsernijohtaja Fredrik Strand kertoi Caverionin strategisista tavoitteista, liiketoimintajakauman kehittämisestä ja kasvusta. Kasvun edistämiseksi Caverion esitteli yhtenäisen tuote- ja palveluvalikoiman ja innovatiivisia ratkaisuja. Saksan divisioonan johtaja Werner Kühn kertoi Caverionin suurista projekteista sekä talotekniikan kokonaistoimituksista elinkaari huomioiden. Ruotsin divisioonan johtaja Thomas Lundin puolestaan kertoi Caverionin siirtymisestä teknisestä huollosta ja kunnossapidosta kohti palveluiden johtamista, ja Suomen divisioonan johtaja Jarno Hacklin kuvasi, miten elinkaariratkaisujen lisääntyvä kysyntä tukee Caverionin kasvua. Lopuksi talousjohtaja Antti Heinola loi katsauksen taloustilanteeseen ja kertoi, miten Caverion tehostaa toimintojaan ja hankintaprosessejaan.

Pääomamarkkinapäivän osallistujilla oli mahdollisuus vieraillla Caverionin Space for Innovation -keskuksen tutkimus- ja kehityslaboratoriossa.

Caverionia seuraavat analyttikot

Caverionin tietojen mukaan ainakin seuraavat pankkiiriliikkeet seuraavat Caverionia aktiivisesti. Nämä tahot seuraavat Caverionia omasta aloitteestaan, emmekä ole vastuussa heidän antamistaan lausunnoista.

- Carnegie Investment Bank
- Danske Bank Markets
- Evli Pankki
- Handelsbanken Capital Markets
- Inderes
- Nordea Markets
- Pohjola Pankki
- SEB Enskilda

Tiedotteiden tilaus

Caverionin julkaisemat pörssi- ja lehdistötiedotteet sekä sijoittautiset voi tilata suoraan sähköpostiin verkkosivuiltamme www.caverion.fi/sijoittajat.

IR app

Caverionia koskeva ajantasainen sijoittajatieto, mukaan lukien tiedotteet ja analyttikkojen ennusteet Vara Researchin kerääminä, on luettavissa myös iPadille optimoidussa muodossa. Sovellus tarjoaa viimeisintä taloudellista tietoa Caverionista sekä online- että offline-tilassa. Sovelluksen voi ladata maksutta App Storesta.

Yhteystiedot

Milena Hæggström

Sijoittajasuhdejohtaja

puh. +358 40 5581 328

sähköposti: milena.haeggstrom(at)caverion.fi

Tutustu ajantasaiseen sijoittajatietoon osoitteessa

www.caverion.fi/sijoittajat

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeenomistajat

Caverionin rekisteröityjen osakkeenomistajien määrä oli joulukuun 2015 lopussa 30 594 (2014: 32 837).

Hallintarekisteröityjen ja muiden kuin suomalaisten sijoittajien omistuksessa oli joulukuun 2015 lopussa 34,6 prosenttia osakkeista (2014: 33,0 %).

Yhtiö julkaisi 4.3.2015 arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen liputusilmoituksen, jonka mukaan Antti Herlinin määräysvallassa olevan yhtiön Security Trading Oy:n omistusosuus Caverion Oyj:stä oli ylittänyt 10 prosenttia (1/10).

Suurimmat omistajat 31.12.2015

Omistaja	Osakkeita, kpl	% kaikista osakkeista
1. Structor S.A.	17 840 000	14,2
2. Antti Herlinin suorat ja määräysvallassa olevien yhtiöiden osakeomistukset	13 850 180	11,0
3. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 030 000	3,2
4. Fondita-rahastot	3 542 000	2,8
5. Nordea-rahastot	2 898 567	2,3
6. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	2 864 393	2,3
7. Danske Invest -rahastot	2 475 958	2,0
8. OP-rahastot	2 191 166	1,7
9. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	2 119 468	1,7
10. Valtion eläkerahasto	1 850 000	1,5
11. SEB -rahastot	1 608 584	1,3
12. Aktia-rahastot	1 510 854	1,2
13. Evli-rahastot	1 347 936	1,1
14. Brotherus Ilkka	1 048 265	0,8
15. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	757 446	0,6
16. Säästöpankki-rahastot	731 052	0,6
17. Odin-rahastot	557 549	0,4
18. Caverion Oyj	512 091	0,4
19. Sijoitusrahasto Alfred Berg Finland	461 242	0,4
20. Föreningen Konstsamfundet rf	423 002	0,3
20 suurinta yhteensä	62 619 753	49,9
Muut osakkeenomistajat	38 345 222	30,5
Hallintarekisteröidyt yhteensä	24 631 117	19,6
Kaikki osakkeet	125 596 092	100,0

Omistajarakenne sektoreittain 31.12.2015

Sektori	Osakkeen- omistajat	% omistajista	Osakkeita, kpl	% kaikista osakkeista
Hallintarekisteröidyt ja ei-suomalaiset	173	0,6	43 432 816	34,6
Kotitaloudet	28 396	92,8	23 860 533	19,0
Julkisyhteisöt	30	0,1	12 792 582	10,2
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	86	0,3	17 343 998	13,8
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	419	1,4	7 119 413	5,7
Yritykset ja asuntoyhteisöt	1 490	4,9	21 046 750	16,8
Yhteis- ja erikoistileillä	0	0,0	0	0,0
Yhteensä	30 594	100,0	125 596 092	100,0

Johdon osakeomistus 31.12.2015

	Osakkeet, kpl	Osuus osakekannasta %
Hallitus	4 823	0,00384 %
Konsernijohtaja	4 000	0,00318 %
Konsernin johtoryhmä ilman toimitusjohtajaa	136 272	0,10850 %
Yhteensä	145 095	0,11553 %

Omistusten jakautuminen omistusmäärän mukaan 31.12.2015

Osakemäärä	Omistajien lkm	Osuus osakkaista %	Osakkeiden lkm	Osuus osakekannasta
1–100	8 193	26,8	511 741	0,4
101–500	12 388	40,5	3 489 595	2,8
501–1 000	4 673	15,3	3 682 742	2,9
1 001–5 000	4 355	14,2	9 408 332	7,5
5 001–10 000	504	1,6	3 635 587	2,9
10 001–50 000	349	1,1	7 252 172	5,8
50 001–100 000	50	0,2	3 614 120	2,9
100 001–500 000	59	0,2	12 956 071	10,3
500 001–	23	0,1	81 045 732	64,5
Yhteensä	30 594	100,0	125 596 092	100,0

Tiedot perustuvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osake

Caverion Oyj:n osake noteerataan Nasdaq Helsingissä. Osakkeet ovat arvo-osuusjärjestelmässä, jota ylläpitää Euroclear Oy. Yhtiöllä on yksi osakesarja, ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä samansuuruiseen osinkoon. Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Caverion Oyj:n osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä eivät muuttuneet katsauskauden aikana. Caverion Oyj:n osakkeiden lukumäärä oli 125 596 092 ja osakepääoma oli 1 000 000 euroa 31.12.2015.

Osakkeen perustiedot (CAV1V)

- Listaus: Nasdaq Helsinki
- Lista: Nordic Mid Cap
- Listautumispäivämäärä: 01.07.2013
- Kaupankäyntivaluutta: EUR
- Toimialaluokka: Teollisuushyödykkeet ja -palvelut
- Kaupankäyntitunnus: CAV1V
- ISIN-koodi: FI4000062781
- Reuters-tunnus: CAV1V.HE
- Bloomberg-tunnus: CAV1V:FH

Indeksit

Caverionin osake kuului vuoden 2015 lopussa muun muassa seuraaviin indekseihin:

- OMX GES Sustainability Finland
- OMX GES Sustainability Finland Cap
- OMX Helsinki
- OMX Helsinki Cap
- OMX Helsinki Industrials
- OMX Helsinki Industrial Goods & Services
- OMX Helsinki Mid Cap
- OMX Helsinki Support Services
- OMX Nordic EUR
- OMX Nordic Mid-Cap EUR

Omat osakkeet

Caverionin hallussa oli 509 257 yhtiön omaa osaketta 1.1.2015. Tammi-joulukuussa yhtiölle palautui YIT Oyj:n osakepohjaisen kannustinjärjestelmän ehtojen mukaisesti 2 834 Caverionin osaketta. Caverionin hallussa oli 512 091 yhtiön omaa osaketta joulukuun 2015 lopussa. Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä oli siten 125 084 001 joulukuun 2015 lopussa.

Caverion Oyj:n omistamien omien osakkeiden osuus koko osakemäärästä ja äänistä on 0,41 prosenttia.

Caverion ei ole tehnyt päätöksiä optioista tai muista osakkeisiin liittyvistä erityisoikeuksista.

Caverionin hallitus hyväksyi uuden osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinohjelman konsernin johdolle joulukuussa 2015. Uusi ohjelma koostuu suoriteperusteisesta osakepalkkio-ohjelmasta (Performance Share Plan) täydennettynä erityistilanteita varten tarkoitettulla ehdollisella osakepalkkio-ohjelmalla (Restricted Share Plan). Jos kaikki suoriteperusteiselle osakepalkkio-ohjelmalle asetetut tavoitteet saavutetaan, ensimmäisten, vuodet 2016–2018 käsittävien ohjelmien nojalla voidaan suorittaa osakepalkkiona yhteensä enintään noin 728 000 Caverionin osaketta (bruttomäärä ennen soveltuvan ennakonpidätyksen vähentämistä). Lisätietoja kannustinjärjestelmästä julkaistiin pörssitiedotteella 18.12.2015.

Lisäksi lisätietoja yhtiön avainjohdon aikaisemmasta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta vuosille 2014–2016 on julkaistu pörssitiedotteella 26.5.2014.

Kaupankäynti osakkeella

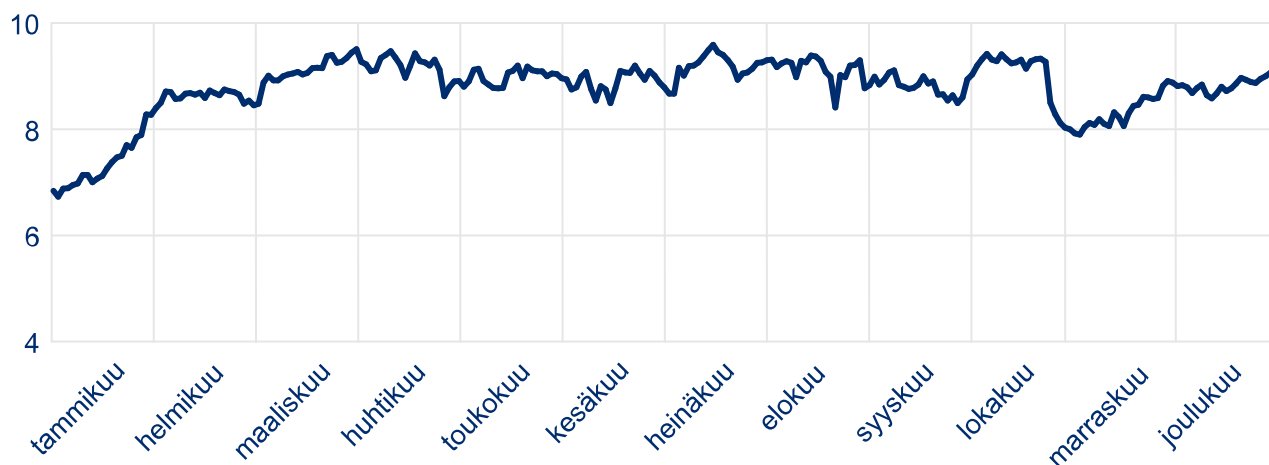
Caverionin osakkeen avauskurssi oli 6,67 euroa vuoden 2015 alussa. Osakkeen päätöskurssi katsauskauden viimeisenä kaupankäyntipäivänä (30.12.) oli 9,03 euroa. Osakkeen hinta nousi 35,4 prosenttia tammi– joulukuussa. Osakkeen ylin kurssi katsauskaudella tammi–joulukuussa oli 9,69 euroa, alin kurssi 6,67 euroa ja keskipurssi 8,69 euroa. Osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsingissä tammi–joulukuussa 36,4 miljoonaa kappaletta. Vaihdon arvo oli 316,6 milj. euroa (lähde: Nasdaq Helsinki).

Caverionin osakkeilla käydään kauppaa myös muilla markkinapaikoilla, kuten BATS Chi-X:ssä, Frankfurtin pörssin Open Market -listalla, Turquoisessa ja Burgundyssa. Caverion Oyj:n osakkeita vaihdettiin tammi– joulukuussa vaihtoehtoisilla kaupankäyntipaikoilla 4,9 miljoonaa kappaletta eli noin 9,4 prosenttia osakkeen koko kaupankäyntimäärästä. Vaihtoehtoisista kauppapaikoista Caverionin osakkeiden vaihto oli erityisen vilkasta BATS Chi-X:ssä. Lisäksi 10,9 miljoonalla Caverion Oyj:n osakkeella käytiin tammi–joulukuussa Nasdaq Helsingin ulkopuolista OTC-kauppaa. Niiden osuus koko kaupankäyntimäärästä oli noin 20,9 prosenttia (lähde: Fidessa Fragmentation Index).

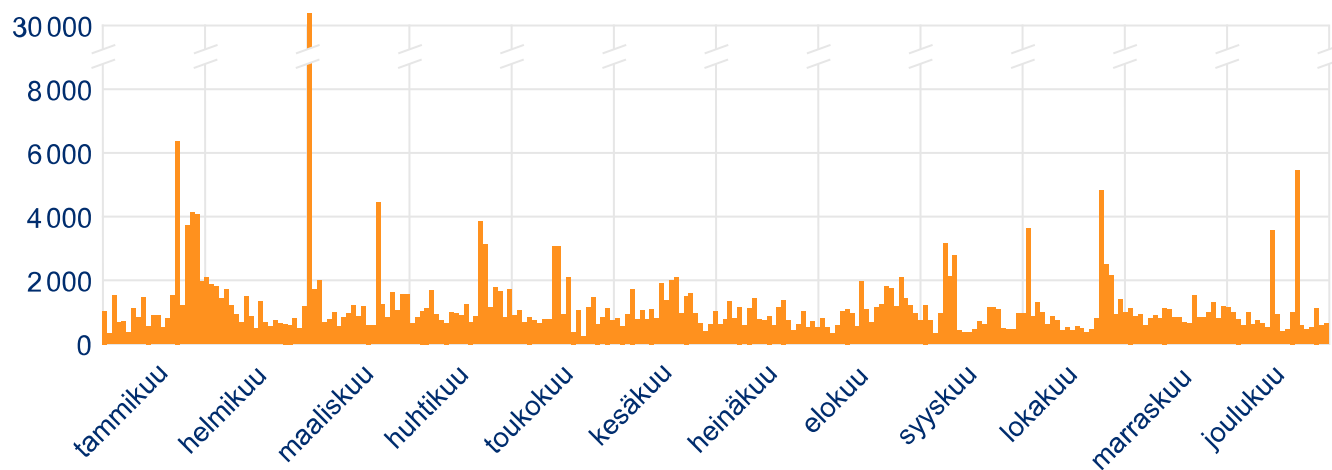
Caverion Oyj:n markkina-arvo katsauskauden lopussa oli 1 129,5 milj. euroa. Markkina-arvo ei sisällä 31.12.2015 yhtiön hallussa olevia omia osakkeita (512 091 kpl).

Osakkeen kurssikehitys ja vaihto Nasdaq Helsingissä 2.1.–30.12.2015

Hinta, euroa

Vaihto, 1 000 kpl

Velkarahoitus

Rahoituspolitiikka

Caverionin hallitus on hyväksynyt konsernissa noudatettavan rahoituspolitiikan, jonka käytännön toteutuksesta vastaa konsernin rahoitusosasto yhdessä tytäryhtiöiden kanssa. Tytäryhtiöiden vastuulla on toimittaa rahoitusosastolle ajantasaista ja täsmällistä informaatiota rahoitusasemasta, kassavirrasta ja valuuttapositionista, jotta voidaan varmistaa tehokas kassan-, rahoituksen-, likviditeetin ja riskienhallinta.

Rahoitusosasto vastaa rahoituksen riittäväydestä, erilaisten rahoituslähteiden käytettävyydestä ja ulkoisten lainojen hallitusta erääntymisprofiilista. Liiketoiminnan vaatiman rahoituksen määrää arvioidaan ja seurataan jatkuvasti, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun.

Rahoitusasema vuoden 2015 lopussa

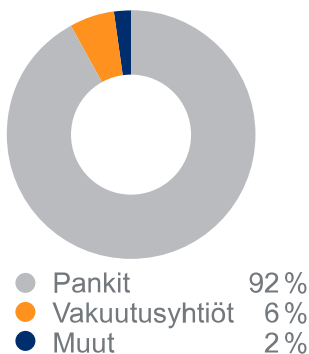
Caverionin rahavarat olivat joulukuun lopussa 68,1 milj. euroa (12/2014: 98,8 milj. euroa). Lisäksi Caverionilla on

nostamattomia luottolimiittisopimuksia 100,0 milj. euroa ja nostamattomia tililimiittisopimuksia 19,0 milj. euroa.

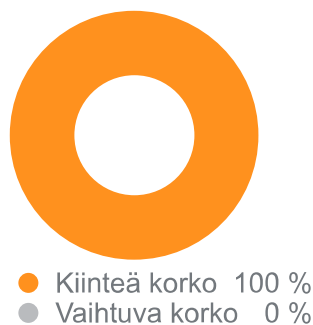
Vahva kassamme mahdollisti ylimääräisen 34,1 milj. euron korollisten velkojen lyhennyksen tammi-joulukuussa 2015. Konsernin korolliset velat olivat 97,9 milj. euroa joulukuun lopussa (12/2014: 149 milj. euroa), ja keskiporko suojausten jälkeen oli 1,3 prosenttia. Kiinteäkorkoisten lainojen osuus koron nousua vastaan tehtyjen suojausten jälkeen on lähes 100 prosenttia konsernin korollisesta velasta. Noin 92 prosenttia lainoista on pankeilta ja muilta rahoituslaitoksilta ja noin 6 prosenttia vakuutusyhtiöiltä. Yhteensä 22,7 milj. euroa korollisesta velasta erääntyy maksettavaksi seuraavien 12 kuukauden aikana.

Caverionin ulkoisissa lainoissa sovelletaan taloudellista kovenanttia, joka perustuu konsernin nettovelan ja käyttökatteen suhdeluukuun. Konsernin nettovelka oli 29,8 milj. euroa joulukuun lopussa (12/2015: 50,2 milj. euroa).

Velkasalkku

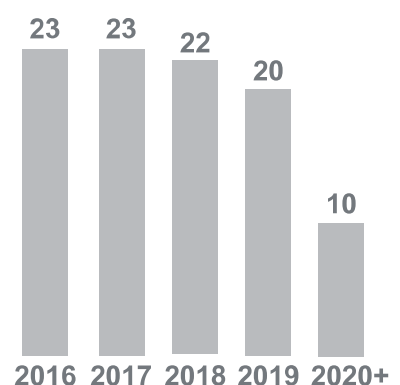

Korkotyyppi (suojausten jälkeen)*

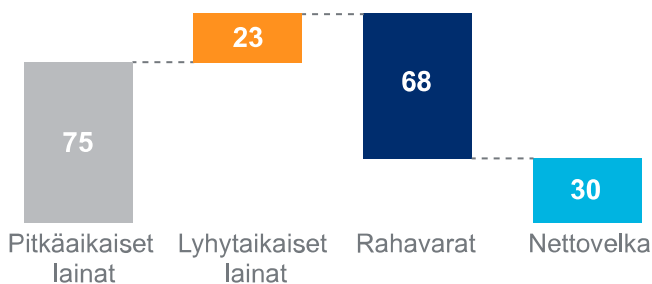

* Korot on suojattu koron nousua vastaan.

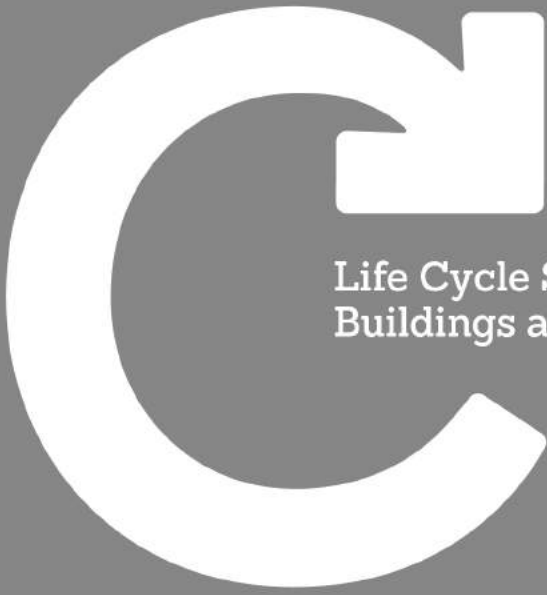
Velkojen erääntyminen (milj. e)

Nettovelan rakenne (milj. e)

Life Cycle Solutions for
Buildings and Industries

Caverion Oyj
PL 59 (Panuntie 11)
00621 Helsinki
Puh. 010 4071
www.caverion.fi
vuosikertomus2015.caverion.com

 @CaverionSuomi

 facebook.com/caverionsuomi

 www.linkedin.com/company/caverion